

PEINTURE-BOGAERTS

Csodálatosan keresztülvitt, nem papírra, hanem közvetlenül festővászonra dörzsölt másolatok Burgers H. J., Seitz, De Block stb. eredeti festményei után.

HENRI BOGAERTS, BOIS-LA-DUC, HOLLAND. Uj!!! Ausztria-Magyarország koronahercege és koronahercegnéjének arcsképe.

Kopaszság, a haj őszülése és korpaképződés ellen a napoként érkező bizonyított és kőszóné irak tanúsága szerint egy-dél bizonyított szer TANNIN-OLAJ Dr. Morastól.

Cs. kir. kizárólag szabadalm. cipőgyár. TOBB KIÁLLÍTÁSON ERDEMELMEL KITŰNTETTE.

TEMESVÁRY MÓR cipőgyára BUDAPESTEN, király-utca 1. sz., b. űrny-félé hely. Nagyban és kisebbben.

Hölgyek számára. Főzet-tőpánokat oroszlakból, szegzett dupla talpúval, profunkkával, munkába és eső időre való, 4.80-12.75 ft.

Topánok, barny- vagy bagaria riatorból erős talpú dupla talpúval, igen erős, 4-12 ft.

FOLYÉKONY GLYCERIN-CREME

Gyökönke szappan (Speik Seife) ára 35 kr. Párisi hölgypor (legfinomabb poudre de riz) a bőrnek a legenyedebb fehér színt adja.

Kézmosó-por mandulaszappan és spermacérból készítve, a legártatlanabb arcz- és kézbőr-tisztító szer.

Amerikai kausuk-lyákszemgyűrűk s essentia. Ára 60 kr.

Rouge végétal pirosító, ára 50 kr.

KIELHAUSER H. néli illatszerek és vegyes (Sporgasse 3.) Grätzban.

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerezésnél, BUDAPESTEN, VI. ker., király-utca 12. sz. a.

Hamisított párisi hölgypor-tól óvakodni tanács. Csak az tekintendő valódinak, melynek dobozában, valamint használati utasításban a feuti védjegy látható.

Advertisement for RUGANYOS SÉRKÖTŐK (Rubber gaskets) by Pollitzer Mór, mentioning their use in machinery and their durability.

Legjobb SZIVARKA-PAPIR LE HOUBLON francia gyártmány. Utánzás ellen tiltakozunk!!!

FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irod. Intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4) megjelent és kapható AZ EZER TÓ ORSZÁGA (FINNORSZÁG) TARTALMA: Természet - Éghajlat - Népeség.

TEMESVÁRY MÓR cipőgyára. Hölgyek számára. Topánok, barny- vagy bagaria riatorból erős talpú dupla talpúval, igen erős, 4-12 ft.

FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irod. Intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4) megjelent és kapható AZ EZER TÓ ORSZÁGA (FINNORSZÁG) TARTALMA: Természet - Éghajlat - Népeség.

D. SZINNYEI JÓZSEF. Ára füve 2 forint 80 krajczár.

MŰSZÓTÁR OSSZES VASUTI SZOLGÁLAT SZÁMÁRA Mayer J. Lajos. I. NÉMET-MAGYAR RÉSZ. Ára füve 60 kr. II. MAGYAR-NÉMET RÉSZ. Ára füve 60 kr.

Mayer J. Lajos. I. NÉMET-MAGYAR RÉSZ. Ára füve 60 kr. II. MAGYAR-NÉMET RÉSZ. Ára füve 60 kr. A két kötet egy vászonkötetbe kötve 2 ft.

Advertisement for Figyelmeztetésül!! (Attention!!) regarding eye glasses and optical services by Solomson N. H.

Vadász sport-czikkek. Jó minőségű belső Lefaucheux vadász-fegyverek, valamint szarvasbőrök is. A szarvasbőr és gummi suspensoriumnak az a célja, hogy a torjédést megakadályozzák.

Figyelmeztetésül!! Távoll, rövid- és gyenge-látóknak kizárólag általában készített és egyáltalán elismert szemüvegek semmiféle s bármilyen módon magát bemutatkozó utazó által el nem árullítottak. Hamisítottak ezek kizárólag látszerészeti intézetünkön Budapest, Váci utca 19. sz. kaphatók. SOLOMSON N. H. látszerész.

KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Dorotya-utca 1. szám. Csak ötven krajczár az ára egy kieszl. vagy sorsjegyek.

KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Dorotya-utca 1. szám. Csak ötven krajczár az ára egy kieszl. vagy sorsjegyek.

Csak ötven krajczár az ára egy kieszl. vagy sorsjegyek.

Ezen sorsjegyek kaphatók minden váltóüzletben, vasuti és gőzhajó-állomások pénztárainál, cs. kir. póstahivatalokban és dohánytőzsdeken, lottogyűjtésekben, és különféle árusítóknál az osztrák-magyar monarchia országaiban.

Ezen gazdagon kiállított sorsjátékknak van 1 fonyereménye 50,000 forint készpénz 1 ,, 20,000 ,, 1 ,, 10,000 ,,

Továbbá több igen értékes nyeremény a kiállított által ajándékozott kiállítási tárgyakban. 603 Arusítások átvételre végett a pesti magyar keresek bank váltóüzletéhez Budapest. kell fordulni.

Arusítások átvételre végett a pesti magyar keresek bank váltóüzletéhez Budapest. kell fordulni. Egyes sorsjegyek megrendelésénél 15 krajczár postaköltségre melleskendő.

VASÁRNAPI UJSÁG 37-ik szám 1882. BUDAPEST, SEPTEMBER 10. XXIX. évfolyam.

TREFORT ÁGOSTON. EGY minden alkotmányos államban ritka, nálunk pedig első és eddig egyetlen ünnepély folyt le a múlt napokban. Egy miniszter, és pedig éppen a közművelődési ügyek minisztere, megérte azt, hogy tíz éven keresztül szakadatlanul viselhesse nehéz hivatalát.

Most, szeptember 4-én mult tíz éve, hogy Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszterre neveztetett ki s azóta, tíz éven át megszaktítás nélkül vezetni tartja ügyeit.

Tíz év nagyon kis idő az államok és nemzetek életében; s a közélet tevékenységében sem sok általában; s az emberi élet kurta mértékével mérve sem látszik indokoltnak, hogy valakinek, egy minőségben töltött tíz éve után oly jubiláris megtiszteltetés jusson részéül, a mi-nőt Trefort miniszternek, nemcsak a vezetése alatti hatóságok rendeztek, de a melyhez az összes napi sajtó - ezuttal pártkülönbség nélkül - s a közélet számtalan szervei s mága-gánosok csaknem fölszámlálatlan számmal, üdvözlétekkel vagy más uton, hozzá járultak.

Ámde a miniszteri széken töltött éveket nem lehet s nem is kell a közönséges emberi mértékkel mérni. Abszolút államokban van rá példa, hogy egy-egy miniszter felszárdig bírja uralkodója vagy dinasztiaja bizalmát s tartja kezében az állam gyeplőt. Alkotmányos államokban fél annyi tartamu miniszterség is ritka.

Ellinger fényképe után. TREFORT ÁGOSTON.

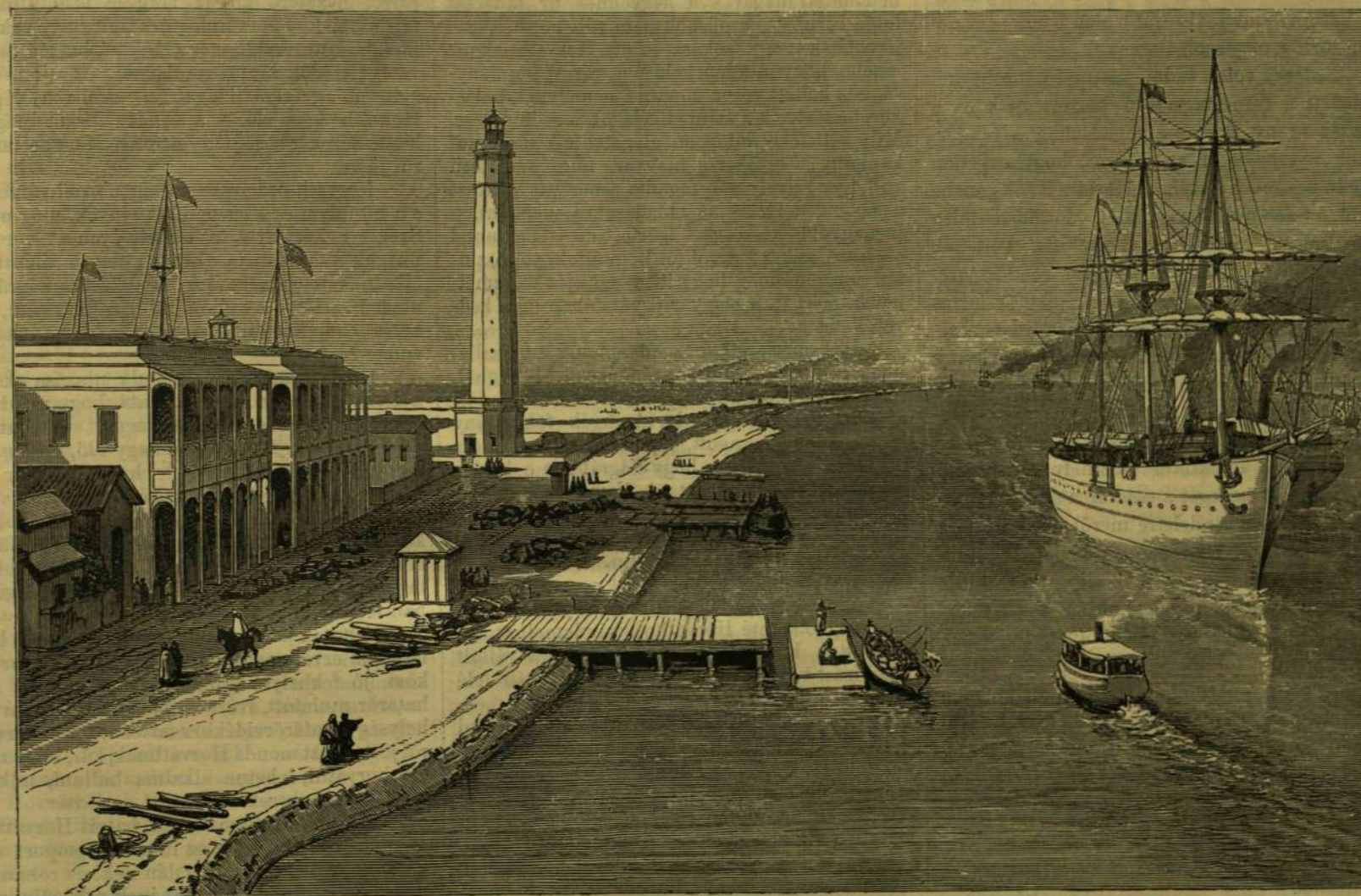
Trefort Ágoston. Ellinger fényképe után. TREFORT ÁGOSTON. Képviseleti listék: VASÁRNAPI UJSÁG, POLITIKAI ÚJDONSÁGOK, Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG, Csupán a POLITIKAI ÚJDONSÁGOK, Külföldi előzetesekhez a postalg megfizetésre viteli díj csatolandó.

Ellinger fényképe után. TREFORT ÁGOSTON.

SZAJD PASA. DUFFERIN LORD. CORTI GRÓF. CALICE BÁRÓ. HATZFELD BÁRÓ.
 ASSZIM PASA. NOAILLES MARQUIS. ONOU.

A KONSTANTINÁPOLYI KONFERENCIA.

SZUEZI CSATORNA. — VILÁGÍTÓ TORONY ÉS A CSATORNA BÉJÁRATA PORT-SZAJDNÁL.

SZUEZI CSATORNA. — PORT-SZAJD.

SZUEZI CSATORNA. — ARAB FALU PORT-SZAJD MELLETT.

a város kapuján, egy ember levett kalappal nyujtott át neki egy levelkét, melyben de Sartiné kérte, legyen szerencsése az állózetben ebédre. A herceg megfizette a fogadást, de nagy bosszúságában minden cselédjét elcsapta, s azonnal három hónapról tovább sem férfit, sem nőt nem tartott meg szolgálatában.

Érdekes volna tudni, mennyi pénzébe kerülhetett a francia adózó közönségnek az a kétszáz arany, melyet a fogadásban a rendőr-főnök nyert; mert az világos, hogy egyetlen magán egységnek a szemmel tartása is sok pénzbe kerül. Szerencsétlenségünkre megközelítőleg sem tudjuk kiszámítani, hogy mit költenek az abszolút kormányok a titkos rendőrségre. III. Napoleon alatt évenként 1.200.000 forint volt a költségvetésben előirányozva titkos szolgálataknak; de köztudomás szerint ez kicsiny részét tette a valósággal elköltött egész összegnek. A császár behozta az ugnevezett virement-rendszert, mely szerint a törvényhozó testület által az állam valamelyi szükségére megszavazott összeget a császár aláírásával fölszerelt egyszerű rendeletek merőben más célra lehetett fordítani. Ily módon a hadüggyel minden évben rendszeresen elvontak mintegy 20 millió forintot, melyet — mint gyanítják — a rendőrség költségei fedezésére fordították. De azzal, hogy hadserégtől megvonva a pénzt, titkos rendőrségét szaporította, III. Napoleon nem mentette meg trónját a forradalom elől, sem II. Sándor, hihetőleg még a francia császárnál is többre került nagy sereg spitzlijével, nem bírta magát megvédeni a meggyilkolástól. Nagy kérdés: ha megmentettek-e csak egy uralgó házat is rendőri titkos kémjei?

Angolból.

CSURGÓ.

A MAGYAR SZINÉSZET VISZONYAI EZELŐTT FÉLSZÁZADDAL.

HORVÁTH GYÖRGY agg színész elbeszélése után
közli EGERVÁRI P. ODON.

VII.

(Barangolások két országban. Tengerre magyar! Egy küldetés Zágrábba.)

A Bács Károly társaságával Erdélyben tett hosszabb vándorlás után, még az 1845. évben ismét Magyarországra került a társaság, s Margitán, majd Nyirbátorban, Nagy-Kállóban, Nyiregyháza, Jászberényben, Czeglédén, Abonyban, Irsán működött.

Irsáról 1846-ban hosszú utat tett tul a Dunára, Pakra; azután Duna-Földvár, Szegzárd, Mohács, Sikló, a harkányi fürdő, Szigetvár, Kaposvár, Marozsi, Keszthely, Nagy-Kanizsa lett állomásuk helye.

Nagy-Kanizsáról, a hol meglehetősen kedvezett a szerencse, a következő évben Alsó-Lendvára ment a társulat. Itt az a vakmerő gondolat fogalmazott meg Bács Károly agyában, hogy társulatát Varasd- és Zágrábon keresztül Fiuméba viszi. A terv általános viszhangra talált az összes személyzetnél; mindenki előre örült a szép napoknak, s most már nem volt egyéb hátra, mint a társulat egyik tagját az odamenettel megbizni; ajánkozott e vállalatra mindegyik, de 25 forint utiköltség nélkül senki sem akart oda indulni. Horváth végre bosszusan oda veté, hogy ez utat őt ezüst forinttal is meg lehet járn.

Kapott ezen az egész társulat, s csak nem mindnyájan rátámadtak Horváthra, hogy hát vállalkozók ez ez utra, őt forint költséggel. Horváth föl is vette az öt forintot s utra készült. Ünneplő ruháját, ugyint: fekete frakkot és nadrágot becsomagolva, rögtön utnak indult, a legforróbb nyári időben.

A nap meg le sem alkonyodott, midőn Horváth a Dráva fekete-sárgára mázolt hidján áthaladt, a nélküli, hogy az őt irt álló szuronyos katonára megszólította volna, s Varasdra érve, egy kocsma borívójában felőtte ünneplő ruháját, végig sétált a városon, elhaladt a kisszerű színház előtt is, tudomást szerzett arról, hogy az

épen üresen áll, a német Thália Laibachba költözött. Azután a püspöklak elé érve, kérde: hogy hívják az áldornagyot? — Gróf Erdődi volt akkor a varasdi püspök. E szép magyar név reményelt kellett lennéen s föltette magában, hogy bejelenteti magát s a kegyelmes ur tanácsát fogja kérni. De a püspök nem volt honn.

Csak nagy sokára jutott Horváthnak az eszébe, hogy mindenekelőtt a városi kapitány-ságához kellett volna mennie, a melynek hatáskörébe tartozik a színi előadások engedélyezése. Mily kellemesen lett meglepetve! A városi főkapitány tögyökeres magyar, vácsi születésű volt, igen szívélyesen fogadta a magyar színészt s az engedélyt is az előadásokra megadni, a legnagyobb készséggel ígérte, «de — ugymond — lesz-e siker? arról jót nem állok, sőt ószi-ment megmondott, hogy itt semmi jót se remélnék, mert itt a magyar egyáltalában nem kedvelt vendég.»

Hát még mikor a főkapitány meghallá, hogy Horváth Zágrábba szándékozik oly végből, hogy ott a magyar színészet részére előadási engedélyt eszközöljön ki. A derék főkapitány hangosan felkaczagott, mondván: «Na színész ur, előre megjósolom, hogy Zágrábban e kívánóságért fel fogják akasztani. Nem olyan horváthok ám azok, mint mi varasdiak. Tegyen le ebbeli szándékáról, és térjen vissza Lendvára, ne fáradjon tovább hasztalan, s ne tegye ki magát bántalmazás veszélyének.»

Az őszinte, jó lelku varasdi főkapitány intése megdöbenté Horváthot, mindamellet határozottan kijelenté, hogy ő a magára vállalt megbizást végre akarja hajtani és Zágráb felé folytatja utját, bármilyen várjon is ottan rá.

«Hogyha ön csakugyan a mellett marad — folytatá a főkapitány — s ha csakugyan ép kéz-lábbal tér vissza Zágrábról, az esetre igen szépen fölkerem, tegye meg nekem azt a szives- séget, tekintsen be hozzám, s közölje velem a sikert és élményeit.»

Ezek után Horváth visszatért a kocsmaiba, a hol ünneplő ruháját fölvetve s uti batyuját hagyta a kocsmairosnál, a ki valamit magyarul is gyagygott, ismeretséget kötött, hogy az ivóban meghalni megengedje neki. A sváb földi nagy kegyesen meg is engedé 15 kr díj mellett.

Most már a város környéket is szemügyre akarta venni Horváth, kifelé ballagott az ép akkor ott álló országos vásárra, s bámulattal tapasztalta, hogy az valódi magyar jellegű vásár volt; a csizmadiak, laczkonyhai pessenyesütők, lócsiszárok, s csaknem minden sátor alatti iparos és kereskedő magyar volt.

A vásártérrel egy hegyet pillantott meg Horváth, a melyen keresztül országot vezetett. Kérde, hogy merre visz? azt nyerte feleletül, hogy Zágrábba, a mely Varasdól öt állomás távolságra esik; a hegytetőn postaház áll, s ha oda fölér, egy állomásan tul esik már.

Visszasietett tehát a kocsmaiba batyujáért, cipőt, sültet vásárolt s a gyorskocsi-állomásra sietett, ott megkérde, hogy mennyireit szállítanak Zágrábba, a kocsis mellett ülve; de az ár oly magasra volt szabva, hogy az öt forintból ki nem futotta; megindult tehát gyalog, a hegytetőn álló postaházhoz érve, tudakozódott, hogy mennyire esik oda a legközelebbi helység? Ivánka falu volt a legközelebb, melyet mondá, még alkonatokat elérhet, hogy ha gyorsítja lép- teit, a honnan Zágráb mindössze három mérföld.

Miután a nélküli is hegyen lefelé kellett menni, Horváth még jókor ért Ivánkára. Az országot keresztül visz a falun, a mely határ- körök által lakott város házakból áll. Minden lak elején bormérés volt látható. Betért tehát egy műveltebbnek látszó horvát nő házához s egy meszely bort kért; s megvizsgálván pénzét, azt oly kedvező állapotban találta, hogy alig hiányzott abból néhány garas.

A csinos horvát menyecske igen szívélyesen és fürge szolgáltá ki a fűradt magyar színészt, egy üveg bort és rohicsi savanyu vizet tett elébe. Ez utóbbiért nem járt fizetés. Horváth boszan- kodott, de nem mert szólani, hogy miért hoz a kocsmairosnál egy meszely helyett egy itze bort, de mikor az arát kifizette, elbámult rajta, hogy mily nagy őrümetek divk Hotvátország- ban. Csakugyan meszelyes, de ezinkota mesze- lyes, és nem itezés üveget tett elébe, s a mellett mesés olcsó volt a bor.

Most már arra kérte a szép csaplárnét: engedné meg, hogy a kocsmaiba levő fakanapén meghálhatna, s sziveskednék egy vankost adni

feje alá. A derék nő azt is készséggel megtette, s Horváth még egy meszely bor felhörpöntése után nyugalomra hajtván a fejét, azon töpre- kedett, hogy mily fáradszó szerepre vállalkozott ő, s még jóformán el sem szunyadt, mikor a vá- sárról hazatérő kocsiak zörgése első álmalból fölrészlett. Egy női vendég érkezett nagy zakato- lással, kint csakhamar élénk párbeszéd és ne- vetés fejlődött ki; a csaplárné s az upon ér- zett nő gyertyavilággal a szobába léptek Horváth agra elé, s a vendég tiszta magyar kiejtéssel kérde: «Ön nemde Magyarországról jó?»

Horváth örömebeve «igen»-nel válaszolt, s a nő folytató: «En is onnan jövök, még pedig Székes-Fehérvárról, a hol tiz éven át Horváth püspök szakácsnéja voltam; de az áldott ur elhalt, s most rokonom látogatására Zágrába utazom. Hát ön vajjon mi járban van, mit keres e nép között, a hol ritka madár a magyar ember?»

Horváth őszintén elmondá utazása okát, s a derék nő legott azzal biztatá, hogy majd valamelyik vásáros kocsiaval együtt utazhatnak Zágrábba, s nem telt bele nagy idő, midőn belépett hozzá, tudatván vele, hogy van már egy fuvaros, a ki harminc garasért Zágrába szállítja, csupán az a nehézség forog fenn, hogy a kocsis az országúttól félreeső falujába hajtat előbb, a hol lovait megeteti s jól megabrakolatja, ugy hogy reggeli kilencz órára Zágráb- ban lehetnek.

Felültek tehát mindaketten s a fuvaros lakó falujába érve, annak partjában, jóillatú széna közt, jó fekhelyet kaptak. Bent a házban sok határvöl mutatót, ivott é tivornyzótt, mert a helység a határvöldekhez tartozott. A Fehérvárról jött nő azt monda Horváthnak, kár, hogy nem ért horvátul, lehetne alkalma hallani, miként szidják ez emberek a magyart.

Ez föltötte kellemetlenül hatott Horváthra, rá gondolván: hogy ha ez ittias vad csoport sejt- nek, hogy ő is magyar, talán neki is rohanná- nak, s az ég tudja, mit tennének vele. Ily izgat- ott állapotban szemét sem hunyta be, s alig várta, hogy megvirradjon.

Hajnali négy óra tájban elindultak s reg- geli kilenczóra csakugyan Zágrába értek. A derék nőutitárs a külvárosban leszállott a kocsi- ról, Horváthól szívélyes bucsut vett, miután azt ajánlotta, hogy Tike Pepi házához szálljon, holmiját egy ácsorgó emberrel elvitette, s a fu- varosnak meghagyta, hogy ezt az urat helyre szállítsa, a harminczad-terre.

A mint Horváth megmosdott és föltözőtt, legelőbb is Kovácsics volt országgyűlési követ- hez sietett, a ki még Pozsonyból ismert. E de- rék uri ember jól beszélt magyarul, s a mellett városi főkapitány is volt, a magyar színész előzékenyen fogadta, közbenjárását és tolmá- csolását is megígérte a főpolgármesternél; legott megindult vele és bejelentette, a ki délután há- rom órára rendelte öke saját házához.

Ezalatt Horváth megtekinté a város díszes- sebb utcáit és tereit, különösen a dombon fekvő belvárost, hol a városháza és színház egy fedél alatt, a megyeház, a nagyszerű érseki palota, a melyet sarga topános katonák őre- nek, valamint a báni lak, mely előtt két ágyu volt kiszegve, s halmoz golyók állottak, leg- főbb nevezetességei voltak Zágrábnak.

Legelőbb is az igen csinos színházat szem- lélte meg, melyből nemrég az olasz opera távo- zott, s akkor egy német társulat működött benne, épen «Richelieu párbajá»-t adták az nap estjén. Egy német színész megállította s kérde, mit ke- res ott? s midőn értésére esett, hogy magyar szí- nész áll előtte, ő is magyarul kezdett beszélni, mondván: «En talán többet tudok magyarul, mint ön németül.»

A művelt német színész megmutatta Hor- váthnak a színházat, azután egy csinos vendég- lőbe hívta, megsöröztette, s kíváncsian kérde, hogy vajjon a sorsnak milyen különös szeszélye vezérelte Zágrábba, e magyarokat gyűlöli illir fészekbe.

Mikor a derék német színész, Horváth őszintén előadott megbizatasáról értesült, ő is hasonló nyiltsgárral beszélt vele, s elmondá, hogy egész Horvátországban senki sem gyűlöli inkább a magyarokat, mint a zágrábi főpolgár- mester, oka pedig abban rejlik, mert egy évvel ezelőtt, megyei tisztújítás alkalmával, az illir és magyar párt, a melyet Jozippovich turopolyai gróf vezérelt, itt a fötérten harcra kelt, s a fő-

polgármester fia, mint az illir párt zászlóvivője, egy lövés által találva halva rogyott össze.

A német színész ékként folytató tovább beszédét: «Járt már itt más magyar színigaz- gató is ismeretlen (t. i. Havi Mihály és Szabó József, mikor Triestbe és Velenczébe vitték a magyar daltársulatot), az is óhajtott volna tár- sulatával a zágrábi színházban föllépn, de az engedélyt megtagadták. Egy gonydál van itt a magyarok ellen, horvát nyelven szerkesztve, ha ezt a magyar színészek a színpadon eldaloják, ezer forintot kapnak az utra. De Havi undorral fordult el e nemtelen ajánlattól, s tovább foly- tatta utját.»

Horváthot is az undor fogta el ennek hal- lására, s a kedvezőtlen válasza készen volt, alig várva a délutáni három órát, hogy a főpol- gármesternél megtegye tisztelését, a melytől ugyan elment a kedve, de ha már idáig haladt, be is kellett fejezni küldetését, s megfélelni fel- adatának, hogy küldői óhajának eleget tegyen s eljárásáról becsülettel beszámoljon.

Kovácsics főkapitány csakugyan várta Hor- váthot, szavát beváltotta, elindult vele a főpol- gármesterhez, a kinek házudvarán néhány zord kinézésű fekete szűjas csipdmegféle ember ácsor- gott. A főkapitánynak tisztelték, de a jövén- ny magyar színész majd keresztül zorták vad tekintetükkel.

Kovácsics bekopogtatott s bement a fő- polgármester lakába, a mig ellenben Horváth- nak kinn kellett maradnia. Ó na ysága még az ebédnélült, időközönként ki-kihallatszott a hangos kacaja, férfiak és nők által előidézte, gunyos kardalhoz hasonló modorban, s Horváth nem kétkelhetett benne, hogy e nagy hahotára az ő kérelme szolgáltatott okot. Mig nem végre a székek zörgése a lakoma végét jelenté, az ét- terem ajtaja föltárult, s valami írrok féle egyéni- ség nyersen oda kiáltott, hogy lépjen be.

Horváth igen kellemetlen érzéssel belépvé, egy magas, inkább fekete, mint barna, mogorva arcu uriemberrel, a főpolgármesterrel állott szemközt, a kinek éles tekintete annyira sér- tette, hogy alig bírta kiállni. Mélyen meghajta magát előtte, szólanlan megállott, miután már arról jól értesült, hogy a főpolgármester egy szót sem beszél magyarul, vagyis inkább be- szélmi nem akar.

Kovácsics főkapitány horvát nyelven elő- adta a magyar színész küldetésé okát és kérel- mét. A főpolgármester ugyanazon a nyelven válaszolt, még pedig nagy hévvel; az indulat meglátszott arcán, neki tüzesegett, s Kovácsics híven tolmácsolta követező szavait: «Mily szemtelenek ezek a magyarok! vérig sértették a horvát nemzetet, mégis ily vakmerő kívánsággal mernek előállni, hogy országnak fővárosának a színpadján engedjük őket magyarázni!»

A derék Kovácsics, a kinek arcáról le lehetett olvasni, hogy ő maga is róstelel e kime- letlen nyilatkozatot, kérde Horváthot, hogy kíván-e még ő nagyságának valamit mondani?

«Igen — monda — erre válaszolnom kell. Hogy a horvát testvérek a magyarok által meg- sértve érzik magokat, nekünk arról legkisebb tudomásunk sem lehet, mert ez politikai ügy, mi pedig színészek, művészek vagyunk, s poli- tikával nem foglalkozunk. Mi utazást szándéko- zunk tenni Fiuméig, hogy néhány szindrabot, a magyar népeletről merített népszámlmveket, a testvéremezeteknél bemutatassunk.»

Ezt a város kapitánya ismét horvát nyelve- r fordította le a főpolgármesternek; de az mind- amellet makacs maradt, meg nem szelidült, sőt Fiume hallatára indulat mozdulatot is tett, mintha csak oldalszurást érzett volna, s a ki- hallgatás azzal végződött, hogy a magyar színe- szek kérelme megtagadtott, sőt a főpolgár- mester, mielőtt Horváthtól bucsut vett volna, azt kérde tőle, hogy meddig szándékozik Horvát- ország fővárosában időzni? s midőn hallá, hogy másnap reggelig, figyelmezteté, hogy őrizkedjék jövelele czéljáról bárhol is említett tenni, mert ő, a hatóság főnöke, nem állanak jót a netalan reávrábó kellemetlenségekért s komoly követke- zményekért, s hogy ha baj éri, magának tulaj- donítsa.

Horváth alig várta, hogy a főpolgármester házát elhagyja, s a szabadba lépve könnyül kelbelel sóhajtott fel, mert életemben még egy szerep sem izzasztotta meg úgy, mint ez, a melyet oly meggondolatlanul vállalt el.

Legelső teendője volt a derék német színész- t fölkeresni, a kinek mindent híven elmondott;

s az viszonzásul a fönebb említett horvát guny- dallal ajándékozta meg őt, s a pár órai társal- gás alatt elmondá, hogy az előbbeni horvát bán, Haller, a magyar gróf, ki nem állhatván az ot- tani magyarellenes üzelmeket, leköszönt, s most ideiglenesen Haulik érskere van biva a báni méltóság. Szóval, a német színész nemcsak mű- velt, de a magyarokat becsülő férfunak is bi- zonyult.

Miután ettől is elbuszított volna Horváth, a főpolgármesternél kiállott kizinsá miatt igen rosszul lett, s a legközelebbi gyógyszertárba tért be, de azt üresen találta, mig végre fenhan- gon köszönt, s keserű italt kért, s minthogy akkor sem mutatkozott senki, e szavakra fakadt: «hát csakugyan senki sem tud e nagy város- ban magyarul?»

E perczben kinyitlt az ajtó s egy galambfé- hér haju s szakála agg férfiú lépett be, mond- ván: «De igen, én tudok magyarul;» s ezzel azonnal szobájába hívta be, elmondván, hogy ő Pesten végözte a gyógyszerészet tanfolyamot, a hol nyelvünket megtanulta, de már nagyobb részt el is felejtette. Igazat is mondom, mert csakugyan tördelve s nagyon nehézkesen be- szélte a magyar nyelvet, s nagyon kérte Hor- váthot, nehogy valakinek elmondja és elárulja, mert itt mindenki folytonos üldözésnek van kit- ve, a ki magyarul beszél, s megvetetté egyén az illir párt előtt.

Horváth nem is vágódott tovább időzni Zágrábban, hanem azonnal hazá felé indult, pénzét megszámlálván, még hatodfél ezüst hu- szással rendelkezett, s még aznap alkonyat előtt Ivánka közlegébe ért, a hol előbbi helyén, a csí- nos csaplárnéhoz szállva, meghált, másnap dél- utáni négy órakor Varasdon volt, s adott szavá- hoz képest a vácsi születésű főkapitányt fölke- resté, mindent híven elmondott neki, a ki őt igen szívélyesen fogadta, s házához hívta meg jó magyar lakomára.

Midőn másnap délelőtt három óra tájban Alsó-Lendvára érkezett, az egész szintársulat nagy örömmel s még nagyobb kíváncsissággal fogadta, nem gyözővén bámolni napbarmitta arcát, s mikor megbizatasáról híven beszámolt, Bács Károly és az egész személyzet tenger felé törekvő ábrándozása ködként eloszlott, mind- nyájan kijózanodtak, s azon megböződésre tértek, hogy a magyar színésznek hazáján kívül nines e földön helye, itt élni vagy meghalni kell.

Azokban a közönség értelmisége is nagy érdeklődéssel viseltette Horváth Zágrábba tett utazásának sikere iránt, el kellett tehát mon- dani élményeit. Egyszermind a horvátoknak a magyarokra faragott gonydálát is felmutatta, s rögtön le is fordították a gonydál, mely az el- vakított horvát fanatizmus bélyegét viselte ma- gan. A magyarok ellen folyton szított gyűlölet egy évre reaktettleg nyilvánult azokban aszomoru eseményekben, melyek annyi vérebe kerültek annak a két nemzetnek, melyet pedig kölcsönös szeretetre, egymás támogatására utalna egy a közös történelmi mult, mint önérdékük.

EGY FEDÉL ALATT.

ANGOL REGÉNY.

Irta PAVN JAKAB.

XVI. fejezet.

A gazdátlan otthon.

György jól tette, hogy nem magyarázta meg lady Ardennek, miért kelle Mayne barát- jának a házat elhagynia; mivel ezt nem tehetett volna a nélkül, hogy az eseményben a Spence Annabel szerepét is el ne mondja s ebből zavarok támadtak volna. A sir Robert elutazá- sára következő nap Mr. Hayling, a családi ügyvéd jelentkezett s írásbeli rendeletet és uta- sításokat mutatott fel, sir Robertnek, a ház urának, valószínűleg hosszabb időre terjedendő távolléte alatt követendő s általa előirt ehjárá- sok iránt. Ez utasítások egyike az volt, hogy a baronet távolléte alatt a házi belső személyzet- ben semmi változásnak nem szabad történni, kivéve a sir Robert írásban adandó rendleteire. György azonnal észrevette, hogy Walcot ur ezt a Spence Annabel megvédésére tette, föl sem tevéen, hogy ő e leány magviseletét Mayne irányában a ladynek el ne mondja. Most örült, hogy azt nem tette, mert hallgatása által a ladyt azon kellemetlenségől megkímélte, hogy gyö-

féje egyenes parancsa ellen cselekedjek, vagy oly személynek, mint Annabel, jelenlétét kény- telen legyen — aljasságot tudva — lányai mel- lett tűrni. György annyiban még hálás is volt Walcot iránt, hogy e rendelet által legalább a miss Elizit ki maradása is biztosítva volt. Ellen- ben a rendelet csak a házi belső személyzetre szólván, semmi sem gátolta lady Ardent, hogy a kertészt, Groad uramat, fiastól el ne kergesse, a mit haladéktalanul meg is tett, mihielyt meg- tudta, hogy a kis Frank ellen mikép hagyták magokat a gaz Walcot Ferdinánd által eszközöl- használtatni.

Mielőtt még Arden Roberttől egyenes tu- dósítást vettek volna, más uton tudták meg, hova utazott. Gresham György levelét kapott Mayne barátjától, melyben ez — előre bocsátva, hogy életének eddig nem volt tulajdonképeni célja s feladata, de mostantól fogva van, t. i. megfizetni Walcotnak, a kedves «Ferdí bácsi»- nak, a mivel neki ő is s mindnyáján tartoznak, és pedig kamatoستól — tudatja barátjával, hogy egy megbizható titkos ügynököt, hetenkint öt font sterling fizetéssel s költségei megtérítése mellett, bizott meg azzal, hogy sir Robertet és sógorát, akárhová mennek, mindenit kövesse, s őt, Mayne-t, minden lépésükéről értesitse. Értesülései szerint: átkeltek a satornán s déli Franciaország felé vették útjokat. Levele be- zártakor pedig távirati tudósítást kapott meg- bizottjától, mely szerint a «szökevények» Mar- seillebe érkeztek s egyelőre nemis szándékoznak onnan tovább, hanem bizonytalan ideig ott maradnak.

Lady Ardent végtelenül bántották férjének iránta teljes bizalmatlanságot eláruló intézke- dései, de ő ezeket nem sir Robertnek, hanem csupán Walcot befolyásának tulajdonította. Nem kevésbbé fájt neki, hogy férjétől, utazása alatt semmi tudósítást nem kapott s mástól kelle megtudnia, hogy Marseillebe érkezett. Onnan azonban irt és pedig többször s elég gyakran és szívélyes leveleket, melyekben neje és annak gyermekei iránt teljes jó indulatnak adott ki- fejezést, Györgyöt azonban soha egy szóval sem említette. Látszott, hogy unokaöccsere ellen volt leginkább elfogulva, bizonyára a Walcot ösztökélései folytán. De Lady Arden azt nem tudta megbocsátani Walcotnak, hogy családi békes együttlétöket így felzavarta, s még ke- vesébbé a mit a kis Frank ellen elkövetett. Az anasztví soha sem bocsátja meg ártatlan gyer- meke bántalmazását.

György sokkal kevésbbé volt dühös ellensége ellen. Átalában könnyűvérű emberek a bántalmakat is könnyen veszik s nem tudnak ellenséges indulatot táplálni. Mint említett, azért szinte hálás volt, hogy Elizek a házánál maradását biztosította.

— Oh György! — monda a német lány, — nem látja át, mily gonosz számításal tette ezt Walcot ur? Csak azért tette, hogy ott valami meggondolatlan lépésre csábítsa irányom- ban, hogy ön ezáltal az ő vádaskodásait tettleg igazolva, bátyja haragját teljessé és helyreho- zhatatlanná tegye s akkor önnök nem csak a végrendeletből kizáratását, de a házból való kiállítását is kivihesse.

— No ha az a célja, szerezzük meg neki azt az örömöt; a biblia is azt kívánja, hogy örö- möt szerezzünk ellenségeinknek.

— De azt nem kívánja, hogy megrontsuk barátinkat. S én nem fogom engedni, hogy ön valami meggondolatlanságot kövessen el; és ha egyesülésünk nem történhetik nagybátyja megegyezésével: ugy soha sem leszek az ön neje, barátom.

— Jó, — monda György, — csak addig is szerezzük egymást.

Rendes körülmények közt e viszony titok- ban tartása alig lett volna kivihető. De lady Arden annyira el volt foglvalva a saját bánatá- val s oly kevés érteke volt minden iránt, a mi nem gyermekeit illette; a két lány pedig annyira szerette Györgyöt és Elizit is, hogy amaz észre sem vette, emezek pedig könnyen szemet hunyt- ek a kettő közötti viszonyra.

Igy teltek hetek és hónapok. Sir Robert gyakran irt; mindig szeretetteljesen. Saját álla- potát folytatv gyöngélkedőnek, sőt komolyan aggályosnak festette, de mindig sietett hozzá- tenni, hogy «oly híú és szerető kezek ápolása alatt van, melyek minden óhaját megelőzik s bajait lényegesen enyhítik.»

Junius elején azonban levele érkezett, mely

egyszerre — mint bomba esett a család középe. Ebben arról értesítette nejét, hogy miután sem testi, sem kedélyállapota nem akar javulni, orvosi tanácsra, Nagy tengeri utra határozta magát...

A halcombe-i család, melyet e váratlan hír még jobban lecsujtott, mint a mennyire meglepett, épen nem volt hajlandó előnynek tekinteni azt, hogy Walcot ur már ismerős Ausztráliában...

A Mayne barátunk tudósítója sem volt rest a hirdásban, úgy hogy Mayne helyesen írhatta egyik levelében Walcotról: «rajta tartom a szememet s úgy vizsgálom mint egy férget a mikroskop alatt».

Lady Arden, ki mit sem tudott Mayne-nak Halcombe-ból eltávozásá valódi okáról, arra kérte Györgyöt, írjon barátjának, kérje meg, hogy jöjjen Halcombeba s értekezzenek a teendőkről. Györgyöt e kérés nagy zavarba hozta. Ismerte barátját, tudta, mily kényes az a becsülete, s mivel sir Robert öt egyenesen ki tiltotta házából s a család nőtagjaival való érintkezéstől, ő legfőbb akkor fogja át lépni Halcombe küszöbét, ha erre a ház asszonyától egyenes meghívást kap.

EGY FEDÉL ALATT. — KÖNYEIN ÁT AZ OCEÁNT NÉZTE.

Mily nem volt a szobában megérkeztekor; oka volt, hogy késsék fogadni a vendéget, ki öt sokkal inkább s egészen másképp érdekelte, mint a többit s időbe került, míg zavarát legyőzi s bár szives, de feszelen kifejezést erőltet arczárá. Mayne sokkal élesebb szemű volt, hogy sem ezt a leányon észre nem vette volna s mondanunk sem kell, hogy ez öt végtelenül boldogú tette.

Lady Arden nem késelt férje állapota s tengeri utasá miatti aggodalmának kifejezést adni.

— Drága lady Arden, — mondá Mayne szeliden, — ne adja magát túlságos aggodalomnak. Okom van hinni, hogy férje nem oly beteg, mint a minőnek maga is képzeli magát, s talán a tengeri ut igazán is jót fog tenni neki. A mellett úgy intézkedtem, hogy ne legyen egészen a Walcot ur ellenőrzetlen hatalmában. Megbízható emberem utazik velők.

— Hogyan? A hajón, Ausztráliába?

— Igen. Egy jó barátom, a ki szintén elhittette magával, hogy neki ez a tengeri ut jót fog tenni.

Lady Arden meg volt hatva az ifju gondosága s gyöngédsége által. Nem akarta engedni, hogy e mindenesetre költséges expedició az ő terhére essék s felajánlotta, hogy a kiserő uti költségeit megteríti. De Mayne ennek ellene mondott: ez az ő magánügye; ő nem sir Robertet, hanem Walcot-ot kísérteti, a kivel neki személyes számádsága van, s a kedves Ferdi bácsival.

Aztán előmutatta tudósítójának összes leveleit, melyek egész részletes naplót képeztek a Walcot Ferdinánd (s mellékesen persze az

Arden báró) utazásáról, hol, meddig s miképp mulatásáról, Marseillebe érkezéséről, ott megszállásáról, a table d'hôte-ről, a melynél ebédelték, ismerőseikről, a kikről társalogtak, szóval minden, meg oly eskély fontosságú körülményről is.

Lady Arden, a mennyire ily körülmények közt lehetett, megnyugodott. A többiek, természetesen, még könnyebb kedéllyel viselték a dolgot. Bár sir Robertet mindnyájan ösztönt szerették és sajnálták, távolléte fölötti fájdalmakat lényegesen enyhítette a megkönnyebbülés érzete: a Walcot távolléte fölött, kivált a gyermekek, Frank — ki a súlyos nyomástól egyszerre megszabadult; s a kis Nagy-Baba, a ki ha kérdezték: várja-e a papát? mindig azt felelte, igen, csak Ferdi bácsi vissza! ne hozza; dugja kutba s akkor jöjjön! — Evelynnek is volt oka örülni, hogy a Walcot gyűlölt arczat nem látja maga körül; Millicent pedig önkénytelenül is boldog volt. ... Györgyről és Elzíról ne is szóljunk. Végre Dyneley ur, a lelkes, ki most is mindennapos volt a háznál, teljes mértékben osztozott a család érzelmeiben.

Végre megérkezett június 6-ika, az a nap, melyen Arden Robert a tengerre volt szállandó. Lady Arden egészen elnyomta a búját érzelme. Érezte, mily mélyen és igazán szereti

* A náthás köhögés ellen a zulukafferek a következő egyszerű eszközt sikerrel használják: 500 gramm lehűtött, többször bemszűrt hagymát főznek meg egy liter víz, 80 gramm méz és 400 gramm fehércukor-vegyületben mintegy négy óra hosszáig s a lehűlt vegyületet finom rostán át üvegbe tesszik és azt bebugaszolják. Ez az orvosság. A betegnek naponként 4—6 evő kanállal kell bevennie lágy melegben.

* Kellemetlen tréfát üzent egy pár ember a napokban Liverpoolban hirdetések által. Nevekre szóló hirdetéseket tett be a lapokba, melyek következtében pl. egy neves ügyvédnek nem sokára egész csapat kutyát hoztak el árulni, másokat szobaleányi állományt keresők rohantak meg. Egy palotába mintegy 130-an mentek, mert az volt hirdette, hogy ott hatenként 12 shillingért lehet lakást kapni. A zaklatot egyének végül a rendőrséghez fordultak.

* A szakácsok kongresszusa Párisban igen önérzetes határozatokat hozott közelebb. Kimondották többek közt, hogy a szakácsművészetnek a politikai és társadalmi életre, általában a nemzetek számára sokkal nagyobb hatása van, mint a testművészetek-nek: az irodalomnak, festészetnek és zenének. E tudatban nemzetközi szakács-szövetekeztet is alkottak, melynek már 1100-nál több tagja van s még az őszszel nagy szakács-kiallást rendeznek.

* New-Yorkban külön társaság alakult, hogy az oceánon keresztül az árukat az eddignél gyorsabban és jobban lehessen szállítani. Kicsiny, de igen erős s háromszoros forgó géppel ellátott teherhajókat építenek, melyeken számításként szereint az árukat Angliába 5, Németországba pedig 6 nap alatt lehetne elküldeni.

* A dán északsarki expedició a «Dymphna» hajón nemrég indult el Kopenhágából. Szipéria legészakibb részéről, Cseljuszkinn foktól északra felé mennék felfedező utakra. Az állam 50,000 koronát állított szavazott meg a költségekre, magán adakozásokból még több gyűlt össze. A hajó már északon többször járt, 100 láb hosszú, 23 láb széles s 12 láb mély, a gőzgép 24 lóerejű. Teljes erővel óránként 6 mérföldet halad s 50 napra elég kőszeze van. A felszerelés igen kitűnő, az élelmezést 20 hónapra számítják s többek közt 9 new-foundlandi kutya is van a hajón kutatási utakra.

* A bokharai khán is élelbe léptette tartományában a posta-intézményt a perzsák mintájára, de a lehető leg egyszerűbb alakban. Bokhara fővárosból havonként kétszer megy

futár Samarkandba s egy más Balkhba Afghanistanba. Az előbbi az orosz, a másik az afghan-ind postához csatlakozik. Mindkettő magánzemélyek leveleit viszi. Tőlünk Bokharába mintegy 60 nap múlva érkeznek meg egy levél.

* Telefon-készülékkel tettek kísérletet a tengeren egy hajó segítségével, az eredmény az lett, hogy a hang a tenger vízében még tisztábban s erősebben terjed, mint a szabad levegőben.

* Berlin városát a németek büszkén az intelligencia városának szokták nevezni. De hogy a köznép itt is milyen tudatlan, eléggé bizonyítja Hansig lelkész műve, ki a belföldi misszió-társaság megbízásából a berlini nép babonáit gyűjtötte össze s abban vaskos és veszélyes nézeteket is sorol fel.

* A párisi nók elegáns járását egy tudós, Darwin elmélete szerint, azzal magyarázza meg, hogy a város járdája örökké rossz volt s az egész város tele volt piszokkal, a mint azt eredeti neve, Lutetia (sárváros) is bizonyítja. A párisi nők nem akarván magukat bepiszkolni, hozzászoktak lábujjhegyen, vagyis a nagy ujjon járni. Ennek következtében ez ujjak jelentékenyen kiféldöttek s a sarkok magasra nőnek. A magas sarku cipők a párisi nőre nézve tehát természeti szükségét képviselnek.

* Karpercezetet kezdenek hordani újabban a férfiak is. E bizarr szokás állítólag a walesi hercegtől ered, ki emlékül balkarján karpercezet hordott, de még a manchetta alá rejtette. A párisi dandyk most már nyilvánosan arany és zománcozott karpercezetet hordanak jelmondatokkal.

A SZUEZI CSATORNA ÉS KÖRNYÉKE.

Sir Garnet Wolseley, az angolok egyiptomi hadseregének főparancsnoka, megérkezése után azonnal megszállotta a szuezi csatornát s most e csatorna képezi az Arabi ellen folytatott hadműveleteinek alapját.

A szuezi csatorna az újabbkor legnagyobb alkotásai közé tartozik s neve minden művelt ember előtt ismeretes. Itt csak emlékeztetnől akarjuk fölhozni, hogy a csatorna 24 mérföld hosszú s átlag oly széles és mély, hogy egy 2000 tonna terhű hajót is megbír. Világhírét nem az alkotás nehézsége okozta, mivel azt néhány közbeeső től, melyeket csak egymással összekötni kellett, jelentékenyen megkönnyített, nem is az, hogy e csatorna által Ázsia és Afrika közt éles határvonal húzató, hanem az a körülmény, hogy a Kelet-Ázsiába vezető ut e által jelentékenyen megrövidítettett. Fiuméből Bombayba a régi uton a Jómérség fokát megkerülve 41,700 kilométert kellett megtenni, jelenleg ez ut csak 25,340 kilométer. E pár száz ol nagy változásra jelöl a világhíreszek közötti közlekedés tekintetében, melyet eléggé részletezni lehetett. Elég belőle magán a csatorna partján okozott változásra mutatunk. Másfél évtizeddel ezelőtt még csak nyomorult falvak voltak itt, a ma már virágzó városok helyén.

A csatorna egyik végpontját, Port-Szaidot, az építő Lesseps teremtette s keresztelte el a vállalat főtmogatója, Szaid pasa nevére. Port-Szaid, melynek látképét a hullámtörővel és a világítótoronnyal, továbbá a bejáratnál a Földközi-tenger felel a Szuezi-csatornába bemutatjuk, bár 150 mérföldnyire van Alexandriától, a jelen háborúnak tán legnevezetesebb s az angolokra legfontosabb helyévé lett, mióta a hadviselés súlypontja Alexandriából a szuezi csatornára tételétett át.

Régibb térképeken Port-Szaid városát hasztalanul keressük, a szuezi-csatorna teremtete meg s csak annak elkeszülte után lett nagyvárossá, melynek ma már közel 30,000 lakosa, fegyvergyára, többhajógyára s igen élénk kereskedelme és kikötője van. A város egy keskeny földnyelven épült, melyet a futóhomok alkotott s a hullámok ugy a tenger, mint a Menzaleh-tő felől gyakran elárasztották, de ma már ily vesztés ellen a nagyszerű földművek által biztosítva van.

A csatorna másik végpontja, Szuez, már létezett ugyan, de mint piszkos kis város, eliszaposodott kikötővel, hol a lakók homokpusztával és vízhányással küzdöttek. Ma mindez megváltozott. Mindkettő hatalmas város már, vannak kitűnő kikötői, nagy kereskedelmi házaik, üzleteik s az európaiakkal versenyző gyáraik. De nemcsak e két város nyert addig nem is sejtett mértékben életet. A csatorna közepe táján fekvő Izmáilia, melyet a trónvesztett khedive nevére alapították, s mely az angol csapatoknak a csatorna felől fölkiindulási pontja volt, ma már nagy és előkelő város, melyet Kairóval vasut közt össze. E vasut mentén esik többek közt Zagazig 38,000 lakosával. Ha a háború közbe nem jő, e vidék egyes helyeit rövid idő alatt Egyiptom legszebb és legvirágzóbb telepeivé tette volna a mellettük és rajtok keresztül elhaladó élénk forgalom.

A hadi műveletek központja a már említett Izmáilia város, honnan a vasuton kívül még édesvízi csatorna is vezet az ország belseje felé. E város Zagazigtól 40, Szezektől 50 angol mérföldnyire fekszik s nevezetességei közt különösen fölemlithető a volt khedive palotája, melyet jelenleg kórháznak rendezte be. Az angolok utját innen Kairó felé következőkép írhatjuk le: Az első állomás a vasut mentén Nefise, egy kis város, melynél az édesvízi csatorna kétfelé oszlik, egyik ága Izmáilia felé visz, a másik Szuez felé. Kissé távolabb van El-Magrar, hol aug. 24-én csata volt, azután a Mahsámeh-tő, mely a csatorna viktartó medenczéi közé tartozik. A legközelebbi nevezetes hely Tel-el-Kebir, hol Arabi főtáborra van a Kishlaci-csatorna mellett. Északnyugatra innen még jelentékeny pusztaság van, de maga Tel-el-Kebir igen termékeny vidéken fekszik, melyet El-Wady-nak neveznek. Pár órai távolságban a csatorna megoszik s az egyik ága a vasut mentén Zagazigig megy, míg a másik délnyugati irányban Belbeiszig. Innen Kairó még mintegy 30 angol mérföldnyire esik.

A valódi harczeret Izmáilia és Tel-el-Kebir között érdekes azért is, hogy a tudósok egyhangu nézete szerint itt volt az a Gózen földje, a hol a zsidók ősei rabságsban tartattak. Ez említett édesvízi csatorna a vasut mentén sok helyen még abban a régi mederben folyik, melyet Iz Seti, a 19-ik dynastia második fáraója állítottatta s melyet halála után fia s utóda II. Ramzes folytatott. E két fáraó volt az, ki a zsidókat nehéz munkákkal kényszerítette az Égyiptomhoz.

tér sajtáságos viszonyairól közelebről tájékozassa az olvasót.

A KONSTANTINÁPOLYI KONFERENCIA.

Nehezebb körülmények között, a siker kevesebb kilátásával nem ült még össze konferencia, mint a konstantinápolyi, mely az egyiptomi kérdés megoldására hívottat össze. A becsületes, s a közös érdekeknek színtügy, valamint az igazságnak megfelelő közvetítés, az lenne a konferenciának valódi feladata. Kiegyenliteni békés uton az ellentéteket, melyek közvetítés nélkül csak fegyverrel és karddal egyenlíthetők ki. De hát hogy lehessen kiegyenliteni az oly ellentétet, midőn az egyik hatalom foglalni, hódítani akar, a másik pedig már nem is jogait biztosítani, hanem valósággal életét védeni kénytelen e törekvésével szemben? Előre volt látható, s előre is látta mindenki, hogy itt fölösleges minden erőlködés, harczra fog kerülni a dolog. A vitát hiába igyekeztek széphanzású elvek körül forgatni, hiába beszéltek az «erdek-nélküliségről», tudta mindenki, mennyire önző tervek végrehajtásáról van itt szó.

De azért a konferenciába belement mind a két érdekelt fél, az angol is, a török is. Ez utóbbi huzni-halasztani akarta a dolgot, hogy Egyiptomban maga a nemzeti fölkelés is kellőleg szervezésék, esetleg pedig alkalmat találjon nem talán csapatokat is szállítani az ottani fölkelés erősbítésére, a mely ha török segítséggel sikerül, a porta jogát Egyiptom fölött talán néhány századra fogja megerősíteni. Az angol pedig jögalapot keresett eljárásához, s azért volt mellette a konferenciázasának.

Törökországot annak bevallására akarta szorítani, miszerint a fölkelést maga ellen irányzótnak ismeri, s a fölkelőket lázadóknak nyilvánítja. Ezen kijelentéssel persze beismeri azt is, hogy neki kötelessége elfojtani a rendetlenséget, s csak háls lehet az angolnak, ha segíti ebben. Mindjárt lett volna jogos alap, a mely

KANTARA ÁLLOMÁS.

SZUEZI CSATORNA. — A CSATORNA KANYARULATA IZMAILIÁNAL.

lyel Anglia menthette volna önző terveit, melyekről mindenki meg volt győződve, daczára a június 19-én Anglia által is aláírt jegyzőkönyvnek, mely Egyiptom területi épségének tisztaleiben tartását kimondja s Egyiptom ellen akár egyes hatalom részéről, akár többemagával intenzendő minden oly támadást kizár, mely nélkülözne az európai koncort helyeslését.

De mikor mind a két fél által a másik szándékán, akkor igen bajos egymást rászedniök. Nem sikerült az ez alkalommal sem. Kivált pedig, mikor az angol túrelmetlenség odáig ment, hogy magának a konferenciának tartama alatt megszóllaltatta nehéz hozzáfűyt, és romba döntötte Alexandriát; világos lett az egész konferenciázás hasztalan volta, sikertelensége. Néhány forma miatti ülést el is napolta az magat, teljes sikertelenséggel.

A konferencia június 23-án gyűlt össze első ülésre, Therapiában, az olasz nagykövetség palotájában. Az ülésnek előke a házi gazda, Corti gróf olasz nagykövet volt. Angliát Dufferin lord, Franciaországot Noailles marquis, Orosországot Onou ügyviselő, Németországot Hirschfeld báró, végre monarchiánkat Calice báró képviselte. A konferenciában részt venni vonakodó török képviselők helye üresen maradt, csak a jul. 24-től 27-éig tartott ülésekben jelentek meg azok Szaid pasza nagyezír és Asszim pasza külügyminiszter személyében, kik az

intervenziót elvben elfogadták s kijelenték a porta szándokait, hogy bizonyos föltételek alatt Egyiptomba csapatokat küld.

Azóta a csapatküldésekre vonatkozó katonai konvenczió is megkötött Anglia és Törökország között. De ez utóbira néve valószínűleg már későn. Az angol sereg immár Kajró fele nyomul s a portának aligha lesz egyéb tenni valója, mint szentesíteni Anglia akaratát.

A MUSZKI KAIRÓBAN.

Ebers György után.

A tarka képekben gazdag Keleten is ritkán találunk oly élénk és változatos csoportokat, mint Kajró Muszki nevű utcájában, mely a fő kereskedelmi pont. Sokszor leírták már ez utóbira s különösen élénk Goltz Bogumil rajza, ki szemléltető élénkséggel ecseteli az általános képet, míg Ebeling Adolf, ki azt ablakból szemlélte, a részleteket jegyezte föl pontosan, melyeket lenn az élénk tömeg között alig lehetséges egymástól megkülönböztetni. Goltz rajzát csak saját szavaival lehet hiven tolmácsolni. «A véletlen, e jó barátom» mondá «segített engem Kajró megismerésénél is. Az első csendes reggeli órákban a kevésbé látogatott utcákon tanulmányoztam a házakat, azután átértem a főutczába, mely különféle kanyargásokkal a Muszki felé a cziadellábra vezet s a hol Napoleon állítógat hat almászirke lóval ment át, valódi karneválban találtam magam, az emberek és állatok hulláma, özőn vízi zavarában s oly áramlatban, melyből csak a tevők tarthatták ki mesés hosszú, előre- és hátra hüllő sztrucznyakait s vízszintesen elnyúló fejüket, melyek mint bárkák látszólag előre uszni. S a mint a pusztát a hajónak gépszerű tömeges mozgása sztoztotta az ezerszava embermozgást, úgy szakította meg prúszkölve bömbölő, pusztai sohajítás, mely a fülszaggató számördítő-ásoknak mintegy legfőbb jele volt, a levegő hullámait. A párisi boulevardokon és London-bridgenél csak árnyékát, Alexandriában csak előjátékát láttam annak a babiloni zavarnak, mely itt szemembe tűnt s melyhez képest a római és velencei karneválok csak tréfás játékok. Itt kivétel nélkül mindenki, de különösen a nagyon kíváncsi ujonc veszelegnek van kitéve. Szeretné az ember, ha elől és hátul is volna szembe s a teherhordó tevéjével rendelkezne, hogy a kellemetlenségekől megszabaduljon. Kajró főpiazán maszebjeket és épületeket tanulmányozni semmi esetre sem lehet, minden perczen kénytelen összeszedni magát az ember, ha nem akarja kitenni magát annak, hogy egy mit sem látó nyargaló hordár fellökje, egy kövevel, szénél vagy fákkal megrakott s gondatlanul előrehaladó tevé le ne tapossa, vagy a számaron ül, térdét más számaron járók úgy meg ne rugassák, hogy emlékét hosszabb ideig megtartja.

Ki maga is egy hullám ez áramban, az soha sem lesz képes a többi vele együtt folyó hullámmal egymástól megkülönböztetni. Csak az ablakokból lehet a végtelen változatos kép egyes alakjait rögzíteni s hosszabb szemlélet után észrevenni, mint alakul az élő hullám, mint dagad, mint éri a mozgásának tetőpontját, hogy azután lassankint teljes csendé válik át. Legyen szabad illy helyről tett észleleteimből egy kis vázlatos kép rajzolnom ide.

Nap fölkelte után a beudin fiékek jelennek meg kecskével, megfejjük őket a még meglehetősen üres utcán a vevők edényeibe s éles hangon kiabálják: «Tej, tej!» — A thearus, redesen perza ember, teljeszen megsztított rézedényrel, következik utána. Vele csaknem egyidejűleg jó a pék durva magból készült lapos, kerek, szürkésbarna lepényével. A munkások és iparosok néhány parát adnak számára s a kinek még módjában van, azonnal odafordulhat a köröskörül járó laezikonnyhához, kinél főzött murkot, aszalt babot, savanyu ugorákat, husgombócot, kemény tojást s más eledelket kaphat. Az ebéd füzereként redesen egy csomó foghagymát esznek meg. Most megnyitják a boltokat; pálmardakból padokat állítanak a kávéházak elé s egy pár jobbán öltözött férfi is megjelenik, úgynevezett effendik, a nyilvános hatóságok irástudó hivatalnokai, kopt számvizsgálók s ügy-nökök, kik a hivatalokba és üzletekbe mennek. Ilyu eszmatisztító faszámolyokkal és fekekkel fölájánlják szolgálatukat s megvetéssel néznek

CONNAGHT ANGOL KIRÁLYI HERCEG A KHEDEVÉNÉL.

a vízfordó csupasz lábára, ki szintén odatartozik a Muszki koraregeli látogatóhoz.

Ha a nap magasabbra emelkedik s az emberek szomjuzni kezdenek, megkezdődik a víz-hordó aranyak s egytől számos más házalóé, kik hangos kiáltással dicsérik a náluk levő limonádét, gyümölcsnedvet, cukor-, édes fa- és rózsavizet, valamint a sz. János-kenyer-, datolya-s narancshéj oldatokat. Ujában a legmelegebb időben már mesterséges jégből készített fagyaltot is hordanak körül a Muszkin. De még most csak reggel van. Ezt tanúsítják a fehéren öltözött, elfátyolozott polgári nők is, kik sötétzsinű, kosarakat hordó szolgálkával bevásárlás végett a piacra mennek, mely még nincs tele, bár igen sok nehéz csomaggal járó parasztasszonyt láthatunk rajtuk hosszú kek ingben. Ez utóbbiak arcát fekete fátly borítja. Baromfi, galamb, pulyka vagy zöldséggel telt nagy kosár van fejükön, némelyik óriási szárított turfa-csomót is hoz magával, melyet a fában szegény Egyiptomban tüzelőszer gyanánt használnak. Utánok halászfiúk jönnek még izgó-mozgó portékáikkal, melyeket kecsével szelők, s zölköt, datolyát, görög dinnyét, banánt, granátalmát, s különféle fügeket. Fátly nélkül járó leányok kínalgatják fekete szemekkel a járókelőknek a narancsokat, vak aggyasztanak keresnek tapogatózva utat a tömeg között s rongyos koldusok mormogják a szent ígéket alamizsnát várva. A cukrász sok osztályú állványai körül kíváncsi gyermekek állanak, de felnőttek is gyakran vesznek egy-egy cukorkadarabot nyaláncoskodás végett s azt szopogatva követik az állatszelidit, ki egész szelidített majomcsaládot hord vállain s kötélen segítséggel víz egy kecskéit is, mely megdud egy üvegpalaezon állani. Sajátságos képet nyújt a nubiai, ki hazája termékeit: párduezbörcét, struczollakot s tojásokat, kitömött krokodilokat s más vizállatokat, kagylókból készített láncokat és fajaragványokat hord magával. Vidáman ugrál elötte a kincstári vadász, börrrel ellátott tamberint rágogtva, melybe élő patkány van elzárva. E nagyon is különbözőek öltözött férfiak és nők közül mindenki igyekszik a mellette elmenők és a házának lakók figyelmét felkeltetni s a végre különbözőek kiabál. A virágás pl. így szól: «A rózsza törvisborok volt; a proféta izzadása teremtette meg virágát.» Csak a kairói nép-dialektus alapos ismerője értheti meg e szavakat, de mint a szemnek, úgy a fulnek sincs ideje itt, hogy folytonosan egy tárgyra figyeljen, sőt talán meg könnyebb az élénk zürzavaron át egyes alakokat kiszemelni, mint a nagy zajból egyes hangokat megkülönböztetni.

A délutáni órák kezdetén éri el a nagytömeg tetőpontját. Fehér és tarka turbánok hulláma

felülete mozog közöttünk fel s alá s miként a tenger hullámait hajók és csónakok, úgy az embertömeget itt tevők sorozata vagy gyorsan elfutó fogatok nyitják szét, mely utóbbiak előtt fullajtárok törnek elő; majd megjelennek a lovasok messzire tündöklő selyem és aranyozott nyergekkel, a menyegzői és halotti menetek zenével és énekkel, örömkibálásokkal és hangos jajgatásokkal váltva föl egymást. Az európai számarvezető fizkója nagy fáradsággal igyekszik a szürke állat előtt utat törni a hullámzó tömegben s minduntalan kiabálja: «rig-lak», «semalak», «jeminak», azaz «lábad», «baloldalod», «jobbod». A zsidó sarraf vagy pénz-váltó, ki rendkívül szűk irodájában pénzének csörgetésével csalogatja az elmenőket, a fizető asztalán levő aranyat aggódva fedi be egyik kezével. Nincs a világon olyan pénzmen, melyet elevenni nem volna hajlandó, mert miként a Muszkin minden nép, minden emberfaj, a földgömb minden színű és nyelvű lakosa különféle tarka ruhájában megfordul: úgy a kairói kereskedővilágban is minden ország pénzének forgalomban van: török és egyiptomi piasterek, frankok és napoleonok, shillingek, indiai rupiak és guineák, német márkák és aranyok, Mária Terézia-tallérok és osztrák forintosok, sőt ezüst rubelek is, melyek magában Oroszországban már a ritkaságok közé tartoznak, itt egyik kézről a másikba vándorolnak s még a kis kereskedők is ismerik és elfogadják. De szemünk csak egy pillanatig nyugszik a pénzváltó asztalán, mert ismét valami újat, gyönyörköt-tetőt láthatunk. Két előkelő nőt egy lovagocport, mely előtt minden kiter, a velünk szemközt levő házhoz nyom. A nők kiabálnak és szitkozódtak, bár szájak előtt fátly van. Karjaik heves mozgására szétáru a testöket befedő dominószőru köpeny s megláthatjuk az alatt a világos selyemruhákat. Most elmegy előtök az utolsó lovas is, az ut ismét szabad s a nők piros selyempapucsaikkal kis lábaitak fölemelve, hevesen rugják meg a mellettek elmenő szamarat, mely egy a kiteréshez még nem szokott angol lóhátra lép. Európai meglehetősen számmal van itt, de ki nézné az ő egyszerű, szemnek alig mutató öltözötét, midőn török pasák, beudinok, örmenyek, perzsák, hinduk, görögök s a fekete bőr mindenféle változtatott mutató különböző négerök vonulnak el előttünk.

A nap hanyatlani készül. Az embertömeg apad, a lárna csekélyebb lesz és sokkal gyorsabban áll be az éj sötétsége, mint a mi vidékünkön. A boltokban, a gyógyszertárakban tarka üvegekkel, a nyilt könyvtárakban és kávéházakban gázlangokat gyujtanak meg s a gazdátlan kutyák árnyas menedékhelyeikről elő jöve, fölsszedik a számtalan hulladékokat, mely a ki nem kövezett utca porában összegyűlt. Még éjfél sincs s a ramazan ünnepnapokon kívül már teljes csend honol a világ e különben legzajosabb utcájában. Az összes boltokat bezárták s még a kapuőrök is, kik pálmabotokból készült ággyakat az általok őrzött ház kapuja elé állítják,

megszűnnek fecsegni s mivel más zaj sincs, hangosan s ünnepélyesen viszhazgik a kalifa város száz muzzejin-jének kiáltása az éj csendjében.

Mánap kora reggel visszatérünk a Muszki. Még kevésbé népes, de egyik mellék-utca szegleténél már ott ül az öreg papucsfoltozó fülkéjében, mely a népeletnek sok vonzó vonását rejti magában. Megjelent már az az ember is, ki a macskákat eteti. Tudjuk, hogy a farafók korában az élénk égerfogó állatokat szenteknek tartották s ennek nyoma még most is megvan, mert Egyiptom még ma is a macskák Eldoradoja. Nem rég is nagy alapítványokat tettek az állatok ápolására s az utasok beszélnek oly esetekről, midőn egy katona a legszebb árnyék szomszédságában sohajtra kinosztatta magát, csak azért, mert nem akarta zavarni az élőben elaludt macskát e pár lépés megtétele által.

A Muszkin különben valódi bazárök nincsenek, ezek a szomszéd utcákban vannak elhelyezve, hol hétfőn és csütörtökön, a legnagyobb heti vásár alkalmával van tölve. A vevők és eladók között mindenkor látható még a vándorló dallal vagy árvevező, ki a vásárt közzéti. Az egyes «dukkán»-nak eztebláin nem a kereskedő neve, hanem valami kegyes mondat van. Nappal, ha az árus valamiért eltávozik, a bolt nyílása elé húzott könnyű hálószovert védi a portékákat, éjjelre azonban külön örkök állanak.

EGY ANGOL HERCEG A KHEDEVÉNÉL.

A trónjától tényleg megfosztott egyiptomi alkirály jelenleg az Egyiptomban hadjáratot folytató angolok védelme alatt él saját országában. Nem fogoly s nem is vendég, de valami a kettő között, mert tényleg csak az angol szuro-nokra támaszkodva maradhat meg saját népe között s kis udvartartásában, mely a régi fényből megmaradt, csaknem annyi az európai, mint a benszülött. De azért alexandriai palotájában, mely a rombolás alatt épen megmaradt, névleg és jogilag fentartja régi méltóságát.

Most, midőn az Egyiptomba küldött angol hadsereghez az angol királyi ház egyik katonatagja, Connaught herceg is hozzacsatlakozott, hogy a hadjáratban tényleges részt vegyen, az alkirály köteleseinek tartotta, hogy nála a «Helikon» hadihajón tisztelegjen. A herceg erre visszaadta a látogatást a khedive alexandriai palotájában. E látogatást ábrázolja képünk. A fényesen butorított szalomban együtt ül a fejedelem vendégével, szokás szerint csibukozva s társalgás közben kávét szűrölgötte. Sir Malet a khedive balján ül, azután jó udvari orvosa dr. Scott s majd sir M'Neil. A rajz egy jelenvolt angol művész vázlata készült s az arcképek teljesen hűvek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az alcuthi kápolna ismertetésekor lapunk egyik közelebbi számában fölleltettük, hogy József főherczeg az ünnepélyes fölszentelés alkalmából gyönyörű díszmunkát fogadott el Storno Ferenczétől, a ki a főherczeg megbízásából a kápolna-távtlati képeit, szinnyomatot és egész kis műfremekévé várasztotta. A díszmű, mely a kápolna-távtlati képeit, szinnyomatot és egész kis műfremekévé várasztotta. A díszmű, mely a kápolna-távtlati képeit, szinnyomatot és egész kis műfremekévé várasztotta. A díszmű, mely a kápolna-távtlati képeit, szinnyomatot és egész kis műfremekévé várasztotta. A díszmű, mely a kápolna-távtlati képeit, szinnyomatot és egész kis műfremekévé várasztotta.

A művész és nyomdai kivitellere egyaránt pártját ritkító nagy írvét alakít díszmű teljes czime a következő: «Az alcuthi udvari kápolna, tervzte Storno Ferencz műfűtésze, az I. Ferencz József és a pápai szt. Szylveszter-rend lovagja. Szövegét írta dr. Csobor Béla, a keresztény műarheologia magántanára a budapesti kir. magyar tudomány-egyetemen, a magyar tud. akadémia I. tagja. Budapest. Nyomattott a Franklin-Társulat könyvnyomdájában 1881.» — Ezenkívül a czim franczúz is le van nyomtatva.

A szövegben Csobor Béla, ki e szép kápolnát lapunkban is ismertette, leírja az alcuthi kastély fekvését, a falu multját, a József főherczeg által emelt kápolna történetét. Majd áttér a kápolna ismertetésére

és a díszítések leírására. Részletesen ismerteti a boltzati festményeket, a kápolna butoztatát, az egyes oltárokat, az orgonát, a karzatokat, a főherczeg családi sirbortól stb. Az alapos tanulmányról tanuskodó érdekes szöveg után tizenhat díszes táblázat és műmelléklet következik, melyek Reiffenstein bécsi műintézetében készültek. A czimlap után gazdag díszü szinnyomatu ajánlati lap következik, melyen a főherczeg pár czimerei fölött a következő sorok állanak: «Klotild es. k. főherczeg-asszony Ö Fenségének mély hódolattal ajánlván.» A következő 1. számú táblán a kápolna alaprajzát láthatjuk, s e képen a mozaik padló és a dekoráció festés is fel van tüntetve. A 2-dik tábla a kápolna távtlati képet nyújtja a főbejárat oldalról tekintve; a 3-ik a kápolna belsejének szinnyomatu képe, a főherczeg családi sirbolt kapuját, az 5-ik az üvegfestményü ablakok szinnyomatát, a 6-ik a főoltárt és oltárképeit, a 7—12 táblák a boltzatsorok festményeinek szinnyomatait, a 13-ik a főoltár mögött emelkedő boltzat festményét, a 14-ik a főoltár predella-képeinek szinnyomatait, a 15-ik a déli mellék-hajó oltáráról való predella-képek szinnyomatait, a 16-ik a harangok díszményeit tünteti elő. A képeket Storno Ferencz és Storno Kálmán készítették. (A kápolna belsejét és külső látéképét, a főoltárt és a harangok díszményeit e mű rajzai után lapunk is bemutatja.) A szöveg díszes nyomdai kiállítás a Franklin-Társulat érdeme.

József főherczeg ő fensége a díszes album egy példányával lapunk szerkesztőjét is megtisztelni kegyeskedett.

«Fiume közjogi helyzete», írta Radich Ákos, Fiume város és kerületének volt országgyűlési képviselője, megjelent a Franklin-társulatnál. A 290 lapra terjedő hazafias irányú könyv történelmi és politikai alapon tárgyalja a fiumei kérdést, mely még mindig elintézetlenül lebeg a magyar és horvát országok küldöttségek tárgyalásai fölött. Radich könyve arra figyelmeztet, hogy ne halogassuk továbbra is a törvény végrehajtását, hanem az alkotmányadta törvények értelmében kapcsoljuk Fiumét haladéktalanul Magyarországhoz, s a visszakezlelés újabb törvény által is biztosítottassék és Fiume kormányzati és törvényhozási viszonya részletes törvény által szabályoztassék. Gazdag történelmi kufőkből merítve sorolja föl az érdekes tanulmány, hogy Fiume városának és kerületének önkormányzata sokkal régiebb keletű, mint Horvátorszáé, hogy jogilag Horvátország kiegészítő része soha sem volt, s ha a belviszályok alatt terjeszkedés czéllal el is foglalta Magyarországtól, csak az abszolút uralom hagyta ezt helyben, de ennek rendelkezése az alkotmányos viszonyok beálltával erejét veszítette. Bizonyítja, hogy nincs egyetlen törvényes támpontja sem Horvátországnak Fiumére néve. A tanulmány kimerítően rajzolja a horvát politikai törekvéseket is, s egyáltalában oly sokoldalulag, terjedelmesen tárgyalja az egész kérdést, mint még eddig egyik munka sem. Az országos bizottságok többszöri alkudozásait szintén leírja. Nagy szorgalommal összegyűjtve együtt van minden, a mi Fiuméra tartozik. A munka a fiumeieknek van ajánlván «hazafiu emlékül». Ára 2 ft.

Kossuth és a magyar irodalom. Kossuth hosszabb levelet intézett Szana Tamáshoz, a Petőfi-társaság titkárához, abból az alkalomból, hogy a társaság öt tagjává választotta. Élesen megrója ebben a Zola-féle materialisztikus irányt; nem helyesli a túlságos nemzeties iránymet sem, kifejtve, hogy a magyar irodalomnak nemcsak nemzetinek kell lenni, de európainak is, épen mint a franczúzok vagy angolok, hogy azt bármely államban tudják érteni és élvezni. Nem kevésbé élesen támadja meg a külföldről becsmépszett és nálunk is utánzásra talált lasói irodalmi termékeket s ezek elterjedéséért a sajtót okolja. Épen ezért felhívja a Petőfi-társaság figyelmét e körülményre, hogy teljes erejéből az irodalom- és fennyújításainak kiirtására törekedjék. A nagyérdékű levelet különben a Petőfi-társaság legközelebbi ülésén fel fogják olvasni. Ezenkívül szok-foglalólul is fog egy felolvasást küldeni Kossuth a társaságnak. — Ez Kossuth első nyilatkozata a magyar

irodalomról; egy izben (a 70-es években) Bodon Józsefhez a ponyvairodalomról intézett egy levelet, melyet lapunk tett közzé.

«A nemzetgazdaság alaptana», papnövelő-tanítóképző, mezo-gazdasági, ipari, kereskedelmi és polgári tanintézetek számára írta Gerlóczy Gyula műfegytemi tanár.

A mű czélja, hogy a nemzetgazdaság elveit már az ifju nemzedék előtt föltárja s a munkát és takarékosagot megszerettesse, az életrealóságot, gyakorlati szellemet fölbrekcsze. Az említett tanintézetek számára ajánlja a szerző munkáját mint vezérkönyvet, azzal az óhajtatással, bárcsak kötelező lenne a nemzetgazdaság népszerű előadása. A meny-nyiben ennek az is akadályja volna, hogy nincs hozzá tankönyv, a szerző «ama reményt táplálja — mint az előszóban mondja, — hogy ily mű mellett megszünt.» A mű bevezető rész a jog- s államtudományi alapfogalmakat ismerteti, aztán a munkát, a munkamegosztást és társulást; a pénz, a hitel, a kamatszabás, zsoratorvény, a közlekedés alapelvei, a fogyasztás elvei, a gazdasági válság, a fényűzés, stb egy-egy kisebb vagy nagyobb fejezetek tárgyait teszik. Annyi bizonyos, hogy ily irányú könyvre szükségünk van, de hogy megfelel-e a gyakorlati célnak, mint iskolai vezérkönyv, azt a paedagogiai gyakorlatban szerzett tapasztalás fogja eldönteni. A 239 lapra terjedő könyv a sok ágotazatu nemzetgazdaságot elég kimerítően tárgyalja. Ára 3 ft 20 kr.

A debreczen biharmegyei gyógyszerész testület az orvosok és természetvizsgálók gyűlése alkalmából kiadta a testület kerületébe eső gyógyszertárak történetét alapítáruk óta; szerkesztette doktor Róthschnek Emil debreczeni gyógyszerész és egyesületi titkár.

A terjedelmes kötet közli Tamásy Károly előnének, és Bertinszky Károly elhunyt alelnöknek arcképét is. Első részében a gyógyszerészet történetét adja Debreczenben, Nagyváradon és általában a megyében a legregiebb időktől, aztán ismerteti 1861 óta a debreczeni gyógyszerész testület gyűléseit, az 1866-ban alakult debreczen-biharmegyei gyógyszerész testület működését; majd a Bihar- és Hajdúmegyeben levő egyes gyógyszerésztárakat, összesen negyvenkettőt; a gyógyszerészeket; az elhunyt tagokról is közöl rövid nekrológokat; végül pedig az alapszabályokat teszi közzé. A munka Jármy Gusztávnak van ajánlván, mint az általános magyar gyógyszerészegylet előnének.

«A babos kendő», eredeti népszínmű 3 felvonásban; írta Müller Gyula. E színmű a szabadkai népszínműi pályázon 50 darab aranyat nyert. Zomborban jelent meg s ára 1 ft.

Folyóiratok. A «Kosorú» szeptemberi füzeté Levinszky Józsefnek, a bécsi Burgszínház művészének arcképe közli, s a Szana Tamás által írt rövid jellemrajz főleg a magyar költészetnek, nevezetesen Petőfinek szépen szavaltó terjesztőjét ismerteti meg benne. Ezt követi három dal Csáktornyai Lajostól s «Mimike» ebelszélés Margitay Deszától. György Aladár «Mátyás király emlékszóbra» cím-mel a Ferenci István-féle történetét adja elő. Szana Tamás hosszabb írói jellemrajzot közöl Turgenyevről, Gozdu Elek pedig «Sámon madara» című rajzot. — A «Nemzeti Nőnevelés» augusztusi füzetében Sebestény Gyula «Leányaink és jövőjük» című cikksorozatát kezd meg s az elsőben a nő-emancipáció jogosultságát fejtegeti. A további közlemények: «Hogyan neveljük gyermekeinket.» «A jótékonykétség szervezése (szegényápolás), különös tekintettel a nőnem közreműködésére», dr. Emericz Gézától. «A modern leányoktatás eredményei a bécsi leányiskolákban.» «A testgyakorlás tanítása a budapesti állami felsőbb leányiskolában», közli Bokberg Ernő. A folyóirat, melyet a budapesti állami tanító-nőképző intézet tanító adnak ki, megérdemli, hogy minél szélesebb körben elterjedjen. Előfizetési díja egy évre 5 ft. — A «Keresztény Magyarok» című unitárius egyházi folyóirat legutóbbi füzetében Jakab Elek, Péterfi Dániel, Kovács János, Charrnaud Desz és Kovács Antal irtak közleményeket.

A «Magyar Lexikon» 110-ik füzeté a Maffei-névtől a «Magyar Tempe»-ig terjedő tartalommal jelent meg. A legnagyobb része Magyarországra (irodalom, történet, magyar akadémia) vonatkozik. Egy füzet ára 30 kr.

Egy kis statisztikai füzet jelent meg Sopronban, mint külön lenyomat az ottani magyar lapból illy czim alatt: «A közbiztonság, közegészség-és tanügy állapota Sopronmegyében 1880. és 1881. években», az alispáni jelentések alapján a legújabb adatok tekintetbe vételével ismerteti Thirring Gusztáv.

Tetty és társa könyvkereskedése egy jegyzékben összeállította mindazon könyvek czimét.

melyek a tudomány-egyetem jog- és államtudományi karán szükségesek.

Zenemű. A Harmonia zeneegylet kiadásában *„Gyermek-élet”* czimzen tiz zongora-darab jelent meg Somogyi Mórtól. Mindenik darab könnyű modorban van írva, a legifjabb zongorázók számára vagy mulattatóra. A tiz darab czime: Reggeli ima. Vig története. Az iskolában. Haza felé. Vigadó. Panas. Vigasztalás. Este. Mit mesél a nagymama. Jó éjt. — A füzet ára 1 frt.

A kolozsvári nemzeti színház subreencióját a király fölemelte, egyelőre két esztendőre 10—10 ezer forinttal, a deficit törlesztése végett.

A vidéki magyar színészet. Hivatatosan összeállított kimutatás szerint Magyarországon jelenleg 34 engedélyezett színház van működésben a vidéken és pedig 30 határozott fizetésű (fixum) és 4 osztályrészű (proporció). Ennél a 34 társulatnál van 346 nő és 429 férfi, összesen 775 tag. Ezekon kívül a zenészek és szolgaszemélyzet. A 775 tag díjazása társulatonként, a havi kiadásokat számítva, a következő: Lászy Vilmos társulata 1297 frt, Sággy Zsigmondé 685, Kárpáthy Györgyé 366, Hubay Gusztávé 435, Mándoky és Beödyé 2016, Balogh Alajosé 576, Csóka Sándoré 1840, Gerőfy Andoré 1715, ifj. Bokor Józsefé 630, Bányey Istváné 1023, Balassa Károlyé 1040, Volgyi Györgyé 949, Tóth Béláé 955, Szputa Andoré 880, Krecsányi Ignáczé 2463, Szabó Antié 355, Károlyi Lajosé 685, Szigeti Gézáé 375, Gáspár Jenőé 505, Mártonfi Pálé 613, Aradi Gerőé 1918, Szegei Mihályé 872, Nyéki Jánosé 443, Szeles Józsefé 450, Bántalvi Béláé 240, Miklósi Gyuláé 835, az aradi egyleté 3160, Jakab Lajosé 1125, Bogyo Alajosé 1893, Polgár Gyuláé 805 frt.

Felekiné jubileuma. Az irók és művészek társasága ünnepélyt készít Felekiné asszonynak, a nemzeti színház jeles művésznőjének tiszteletére, ki huszonöt év óta működik a színészi pályán. Diszes albumban hatvan oló arcképet gyűjtik össze, kiknek darabjaiban a művésznő játszott; ezenkívül arany bárberkoszorút nyujtanak át, melynek egyes leveleire azon városok nevének véssik, a hol Felekiné vendégszerepelt. Az ünnepély nov. 24-én lesz, a művésznő nevenapján.

Képtárlatok a vidéken. A vidéki képiállításhoz addig mintegy 40—50 hazai művész jelentkezett; körülbelül 200 kép van bejelentve. Az első kiállítás november 18-án nyílik meg Székes-Fehérvárott. Utána Debreczen, Kassa, Miskolcz, Kolozsvár, Temesvár s így a többi nagyobb magyar városok következnek. A rendező bizottság még egy felhívást bocsát ki a hazai művészekhez, melyben a beküldési határidő megjelölése mellett újból felszólítja őket a kiállításban való részvételre. A kiállításban résztvevő művészeknek semminemű kiadása nem lesz, a mennyiben a csomagolási és szállítási költségeket teljesen a rendező bizottság fedezi.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A tudományos intézetek és szépirodalmi társaságok a nyári szünet után csak a jövő hóban kezdik meg működésüket. A tudományos akadémiát október 2-án tartja első ülését, a Kiszaludytársaság október 25-én, a Petőfi-társaság pedig okt. 8-án, a történelmi-társulat október 5-én, a filológiai, valamint a földrajzi társulat is október 4-én, a földrajzi társulat október 15-én, a régészeti társulat október 31-én.

A Petőfi-társaság Pozsonyban. A Petőfi-társaság a télen Pozsonyba rándul, hogy ott a Debreczenben megkezdett felolvasó ciklust folytassa, valamely később kijelölendő pozsonyi jótékony czél javára.

A gömörmezei múzeum-egylet megalakult Rimaszombatban, hol a hó 4-én tartotta első gyűlését, átálános részvét közt. Az alispán, Szontagh, gyöngyélkedése következtében b. Nyáry Jenő elnök, s Fábry János adta elő az egylet czélját, és tervezte elő az alapszabályokat, melyeket el is fogadott a gyűlés. Ennek a belügyminiszteriumhoz való fölterjesztésére, tagok gyűjtésére, alkalmas helyiség keresésére bizottság alakított. Gyűlés után a jelenlevők többsége Felső-Pokorágyon Groó Vilmos tanfelügyelő vezetés alatt ásást rendezett. Felső-Pokorágyon már több alkalommal urnákat találtak s ez izben is 10—12 urnát, telve égetett csont darabokkal ástak ki, melyek mind az ősi pogány korból valók. A társaság hosszú kocsisoron vonult este a városba vissza.

A gömörmezei régészeti és művészeti kiállítás közérdeklődés közt nyílt meg e hó 4-én Rimaszombatban. A megnyitót beszédet, mely a kiállítás művelődési jelentőségét fejtegette, Szontagh Bertalan elnök tartotta, mire Nyáry Jenő báró Gömörmezei bronzkori leleteiről értekezett. A kiállítás öt terem tölt meg 3000 tárggyal; két teljes termet a régi festmények, kettőt régi fegyverek, édesények, pénz- és foglalk. el. Különösen kitűnik b. Nyáry Jenő 300-at meghaladó tárgyai, gr. Andrássy Dénes és Manó családi ereklyéi, özv. János Deák Andrássy által kiállított Ferenczy-féle szoborművek. Érdekes tárgyakat állítottak ki Jolsva város, a Kovács, Radvánszky, Borbély-, Bornemisza-, Sándy- és Szentiványi-családok, továbbá a rimaszombati gimnázium, a csetneki evang., a zeherji református egyház, a kis-honti esperesség, a gömörmezei tanterv-muzeum. Az egész kiállításnak főértékét és becset azon körülmény kölcsönöz főleg, hogy valamennyi tárgy kizárólag Gömörmezeiből került. Ugyancsak akkor nyílt meg a gömörmezei gazdasági egyesület termény- és gépiállítása. A megnyitót beszédet az egyesület elnöke Farkas Ábrahám tartotta. A kiállítás általában sikerült. A terménykiállítások sorában van Koburg Fülöp herceg is.

A Kárpát-egylet választmányának utolsó ülésén, melyet Poprádon tartottak, ismét többféle intézkedést tettek utépítésekre, uti jelzők felállítására. A kárpáti múzeum építése is halad, s az ennek javára rendezendő sorsjátékra eddig 944 nyeresénytárgy érkezett.

Bács-bodrogmezei történelmi társulat alakítása érdekében intéz felhívást Margalits Ede zombori tanár a megye közönségéhez.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Az egyetemi tanév megnyitása, e hó első napján a szokott ünnepélyességekkel ment végbe. Jelen volt Trefort közoktatásügyi miniszter is. Beszédet kettőt tartottak: dr. Apáthy új rektor, és dr. Jendrassik, az új rektor, ki élesen nyilatkozott a középiskolai rendszer ellen és az egyetemre jövő ifjak elégtelen képzettségéről.

Dr. Apáthy István, a múlt évi rektor, beszédében egybefoglalta az egyetemi év nevezetesebb mozzanatait. A bölcsészeti karnál az eddigi három éves tanfolyam négy évre emeltették. Az egyetemen oktatással foglalkozott 63 rendes, 17 rendkívüli, 8 helyettes és 76 magán tanár, továbbá 26 tanárségred s nyelvtanító és 1 vivőmester, tehát összesen 198 tanár. A hittudományi karnak a lefolyt évben 82, a joginak 1560, az orvosinak 953, a bölcsészeti 422, a gyógyászatnak 174, a szülészeti 60 hallgatója volt. A hallgatók összes száma 3252. A hallgatók közt vallás szerint van 1358 r. kath., 99 g. kath., 325 ág. hitv., 369 helvét, 6 unitárius, 818 zsidó. Magyarországi 2988, horvátországi 28, lajt-hántuli 32, más idegen állambeli 11. A lefolyt évben tudorral avatottak a jogi karnál 147, az egyházjogi-nál 2, az államtudományiánál 86, a sebészetiánél 7, a végészetiánél 2, a bölcsészetiánél 27, tehát összesen 296 tudori oklevél adott ki. Az egyetemi hallgatók ösztöndíja 47,180 frtra rugott. A tanárok fizetése 323,708 forintot, az egyetemi szükséglet 516,416 frtot tett ki.

Dr. Jendrassik Jenő rektori beközönlőjében rámutatott arra a sajnálatos körülményre, mely — mint mondá — már évek óta kísért. Ez az, hogy az egyetemen a hallgatók között a tudományokban való nagy készültséget lehet tapasztalni. Ennek a sajnos körülménynek abban látja okát, mert az egyetemi hallgatók olyan kevés készültséggel jönnek fel az egyetemre, hogy nem képesek az ott előadott tárgyakat megérteni, s kellő módon átölelni. Ezután éles kritika alá vette a középiskolai tantervet, s fejtegette a gymnázialis oktatás hiányait. A tanulók a középiskolákban határozottan rossz oktatást nyernek; ez pedig a rendszer alapos hiányosságára vezethető vissza, mert a mellett a tanároknak minden jóakarata kárba vész. A közoktatásügyi miniszter segíteni akart már e bajon; egy általa összehívott bizottság új tantervet dolgozott ki: azonban ez az új tanterv megvalósítóját ugyan némileg a régi, de alapjában véve épen olyan rossz mint a régi volt. Az ifjakat tulhalmozák a gymnáziumokban olyan tantárgyakkal, a mik teljesen igénybe veszik minden idejét s nem engedik kifejledésre jutni tulajdonképeni műveltségét. Teletömik a tantervet realis tantárgyakkal, daczára, hogy ezeknek a gymnáziumokban való meghonosítása sehol sem bizonyult észszerűnek. Ennek a sajtszerű rendszernek az ifjak erkölcsi jellemére is káros hatása van, mert az által, hogy olyat és annyit követelnek tőlük, a mivel megbirkózni képtelenek, a könnyelműségre nyitnak utat előttük. Végül az egyetemi

polgárokhoz, az ifjakhoz fordult, azokhoz az ifjakhoz, a kik az egyetemre magukkal hozták az a betegeget, melyet hosszasan fejtegetett. Felhívja őket, hogy legyenek szorgalmasak és törekedjenek saját igyekezetükből pótolni az a készültséget, melynek nagy részben a tanterv az oka.

MI UJSÁG?

A Petőfi-szobor leleplezése, a szobor-bizottság végleges megállapodása szerint október 15-én lesz. Alkalmi beszéd tartására Jókait kérik föl, de szólni fog a bizottság elnöke, gr. Károlyi István is. A pályanyertes ódát Nagy Imre, a nemzeti színház művésze szavalja el. Ez ódára hirdettet pályázat 42 versenymű közt, mint mondják, három van olyan, mely igényt tarthat a pályadíjra. A bizottság e hó 5 iki ülésén még egyéb intézkedéseket is megállapított.

A szobornak Huszár Adolf által készített 12 lábnyi gipsz mintáját a debreczeni kollégium múzeuma kapja meg, mert Debreczenben a költő nevezetes napokat töltött, s különös kegyelettel viseltetett mindenkor Debreczen iránt. Az Isz-ő-féle hatodfél láb magas mintát és a két életnagyságu mellszobrot a gömörmezei régészegylet rimaszombati múzeuma kapja, mert Izsó itt nyerte első oktatását Ferencz-től. — A bronz-szobor már néhány nap múlva megérkezik Turbain bécsi öntőműhelyéből. Granit talapzatának felírata lesz: *Petőfi*, a másik oldalán pedig ez lesz véve: *Nemzeti adakozásból 1882.* A leleplezés ünnepélyére meg fog hivatalni a kormány, az országgyűlés mindkét háza, a tud. akadémia, a Petőfi-társaság, Kiszaludytársaság, a nemzeti- és népszínház igazgatósága, a főváros törvényhatósága, Kis-Körös hatóság, valamennyi törvényhatóság s mindazon egyletek és intézetek, melyek e czéla adakoztak, a képzőművészeti társulat és Reményi Ede, ki a költségek legnagyobb részét hangversenyekkel gyűjtötte össze. Az összes fővárosi dalegyleteket is fölkéri, hogy az ünnepély előadására a nagy költő pályakoszorút dalát: *„Tied vagyok, tied hazám”* énekeljék el. A szobor költségeihez — 16,000 frt — hiányzó 3000 frt pótlására a főváros törvényhatósága fog felkérteni. Az ünnepély sorrendje és részletei megállapítása végett 12 tagú ünnepély-rendező bizottságot választottak, mely munkálatát a szept. 25-én tartandó gyűlés elője fogja terjeszteni. Ennek tagjai lettek Gerlóczy Károly elnöke alatt b. Podmaniczky Frigyes, Királyi Pál, Gyulai Pál, Arany László, Ybl Miklós, Busbach Péter, Dalmady Győző, Schulek Frigyes, Sárossi-Kapeller Ödön, Huszár Adolf és Reményi Antal. Az ünnepélyről emlékbünetet fog szerkesztani Reményi Antal, melyben a szobor története, az alkalmi óda, ünnepi beszéd s a leleplezési ünnepély sorrendje lesz megírva.

Selmeczbányán is lesz közelébb Petőfi-ünnepély. Ugyanis az ottani *„Hiradó”* szerkesztőjének indítványára bizottság alakult, mely emléktáblával fogja megjelölni azt a házat, a hol a költő hosszabb ideig lakott. A főváros hatósága és a Petőfi-szobor. Budapest tanácsa e hó 7-iki ülésén már elhatározta, hogy a közgyűlésnek a szobor költségeiből hiányzó 3000 frt megszavazását ajánlja továbbá, hogy a szobor környéke a leleplezés idejére lehetőleg díszes állapotba helyeztessék. A trónörökös-pár szeptember 19-én indul el Triesztből Görögnybe. Pausinger, Wagner és Schobel kincstári pagonyfelügyelők, mint a görögny-szt-imrei erdeszeti hivatal főbb tisztviselői, mindent elkövetnek a szükséges rendezés érdekében. A kora őszi medvevadászathoz szép sikert jósolnak.

Trefort jubileumához. A közoktatásügyi miniszternek e hó 4-iken miniszteriumának tisztviselői gazdag díszes albumot nyujtottak át, sötét, piros bársony tábláján üvegre festett jelképekkel. Belől az első lapon a miniszter czime, aztán rövid ajánlás, mely az album átnyujtásának alkalmát nevezi meg. Azután 35 lap következik, kabinetkép számára. Még egy másik albumot a tanfelügyelők nyujtanak át e hó 14-én, a tanfelügyelő arcképével. A főváros hatósága nevében pedig Gerlóczy alpolgármester igen szép feliratot intézett a miniszterhez, megköszönve a közreműködést, melylyel a főváros haladását elősegítette. A miniszter a legmelegebb hangon irt választban felelt e föliratra, s többi közt ezeket mondja:

„Nagyságod érdemeim méltánylásában talán az igazi mérvet tulhaladta; egyben azonban betűszerint igaz van, én Budapest legbensőbb barátja vagyok. S az nem is lehet másképp. En a folyó hó végével megünnepelhetém 50 éves jubileumomat, agyarádtól megfoszszák, s ezt mult vasárnap le is

temre jöttem, azon rövid félbeszakításokkal, midőn a külföldön és Békésmegyebe tartózkodtam, folyást Pesten éltem. Előtem legholdogabb és legkedvezőbb szakát itt töltöttem, Budapest fejlődésének s növekedésének szemtanuja voltam s annak élettelvélőlsága növelte bennem azon megyőzőséget: hogy ha magyar államot és magyar kultúrát akarunk, a főváros emelésére minden irányban dolgozunk kell. Nem helyi, de országos érdek ez. Ismerve, mi volt fővárosunk, ismerve, mi ma a főváros, én bennem az erős hit, hogy azon társadalmi fogyatkozások, melyek társasági, közegészségi és az anyagi élet kellékeinek drágasága tekintetében fővárosunkban még léteznek, meg fognak szűnni.

Aquincum romjai. Trefort miniszter Hegedűs miniszteri tanácsos kíséretében a mult héten megtekintte az ó-budai ásásokat. Az amphitheatrum romjai most már teljesen ki vannak ásva és a körtöltés is elkészült. A miniszter szándéka a jövő évi budgetre megfelelő összeget fölvenni a két kapu felállítására, melyekkel a körtöltés el lesz zárandó. Még csaknem érdekesebbek ennél a két furdónak és az egyik utánának kiásvott részei, melyek mutatják, hogy itt nagyterjedelmű város volt. A furdó teljes berendezése is tisztán látható romjaiban, a vízmelegítő egy része a fűtőkészülékkel együtt egész épségben maradt. Az utcában még teljesen megvan a régi római követet s látni a kerékvágásokat. A miniszter innen a közeli löpörmalmhoz, az ottani *„hétforrás”* hoz ment, melyből hajdan a rómaiak egyenes vízvezetékekkel látták el fűrlőiket s valószínűleg a várost is. Most teljesen elhanyagolt állapotban van e ritka szelvény, tiszta vízi nagy tó. A miniszter ismételve hangsúlyozta, hogy a gyönyörű hegylánczától környezett, közel a fővároshoz, alig néhány száz lépésnyire a Duna partjától levő, úde forrásvízből összegyűjtött tő mily szép furdóvá volna átalakítható.

Tolnay Lajos, a magyar államvasutak vezérigazgatója haza érkezett Franciaországból, hol nagy megrvetek öltött gabnakivitelünk számára ezer vagongot bérelt.

Vetter Antal siremlékére szept. 4-ig 1014 frt gyűlt be.

A nemzetközi vas-ípar gyárosok szövetsége, mely voltaképen angol társulat, a közelebbi napokban Bécsben tartja vándorgyűlését, s tagjai ez alkalmából Budapestre is eljönnek. Fogadtatásukról a városi hatóság intézkedett. Az *„Iron and Steel Institute”* hatalmas egyesület, s tagja igyekszik lenni mindenki, a ki számot tesz a vas és aczél-ípar terén.

Az Eszte-erzd hazaérkezése. A 32-ik számú Eszte-erzd, mely az utóbbi időben Bécsben volt helyőrségen, s melyben budai ifjak szolgálnak, vasárnap délen gőzhajóval érkezik meg a fővárosba. Budán bizottság alakult, mely az ezredet ünnepesen fogadja és megvendégeli.

Az országos népnep jövedelméből, mint Falk Zsigmond pénztárnok jelenti, összesen 27,979 frt 46 krt vett át. Heinrich Jenő, az egyik rendező pedig a bizottságnak számadást nyujtott be, mely a rábizott jegyekből még 31,737 frt bevétellel szemben 31,680 frt kiadást tüntet föl. E számadást azonban a bizottság nem fogadta el. Heinrich Jenő terjedelmes nyilatkozatot tett köze a lapokban, s a nagy kiadást azzal magyarázza, hogy a népnep összes költségeit azokban a napokban kellett kifizetni, míg ő kezelte a pénztárt, sőt körülbelül ezer frtot a sajátjából is fizetett. Mind a rendező bizottság, mind a szeretetház egyesülete Heinrich számadásait elfogadhatatlanoknak találta, s a bíróságnál már megtörtént a fenytő följelentés, mely 14,000 frtnyi kár megtérítését követeli Heinrichtól, s öt szikkasztással, hűtlen kezeléssel és okiratok hamisításával vádolja. Ez a népnep szomoru vízhangja.

Az állatkert elefántja, mely itt növekedett föl, most már hatalmas példány, s erejének is öntudatára jutott, úgy hogy veszedelmessé kezdett válni. Ehhez az öntudatra járul még az is, hogy eddig órét elvitték mellőle katonának, és Ali — ez az elefánt neve — az új örköt nem akarta elvállalni. Nyugtalankodott, szeszélyeskedett, a kerítést csapdosta ormányával, szíven kinőtt agyaraival bontogatta a házát, s halálos veszedelem fenyegetett mindenkit, a ki közelített hozzá. Végre is szükségessé vált, hogy legveszedelmesebb fegyverétől, agyarádtól megfoszszák, s ezt mult vasárnap le is

fürészték, a mi nem volt könnyű feladat, először azért, mert a hatalmas állatot előbb ártalmatlanná kellett tenni, másodsor pedig azért, mert az efféle műtéthez nem volt kellő prakszisa senkinek. Az állatgyógyintézet tanárait s katonai hallgatóit vették igénybe. A megköztöznél huszonötven segítettek. De az agyar lefűrészelése sikerteljesen járt. Alig kezdtek hozzá, nagyon ömlött a vér, az állat pedig ordított. Más helyen kezdtek tehát a fűrészelést, s végrehajtották. Az agyarak ugyan vérzetek most is, de elállították.

A vácsi csizmadiaák régi kancsója. A vácsi csizmadia-ipartársulat legutóbbi ülésében elhatározta, hogy a társulat tulajdonát képező száz évnel idősebb kancsóját a nemzeti múzeumnak fogja ajánlkozni. E kancsó porcellánból készült 1745-ben, majolika primitív festéssel ellátva, közepén az évszám s a csizmadia czéh jelvényei, mig körökörül virágok s fantasztikus állatok festvék. A kancsó, mely 16 régi pint irtartalommal bír, a csizmadia czehnél sok éven át nagy áldomásokról szerepelt, mert minden felszabadult csizmadia-legény köteles volt e kancsót borral megtölteni s abból ivott minden vendég a czehésülés után. A kancsó egészen ép s csupán szájánál van kicsorobítva.

A villamos világitás New-Yorkban. E hó 5-ikéről táviratok jelentik New-Yorkból, hogy az Edison-féle villamos világitás központi állomása megkezdte működését. Hat mérföldnyi hosszúságu sodronyvezetékek által ekkor száz épületet láttak el világitással, némelyiket 300 lámpával is. Naponkint 10—20 házat csatlakozt az eddigi csoporthoz. A bérlok éjjel-nappal kaphatják az elektromos fényt, és csak annyit fizetnek mint a légszeszért. A lapok nagy elismeréssel szólnak az új vállalatról. A *„Times”* azt jegyzi meg, hogy az Edison-lámpások fénye erősebb mint a légszeszé, és legalább százszor egyenletesebb; a szerkesztési irodákban 27, egyéb helyiségekben 25 ilyen lámpával világitott, nappali fényességet árasztva mindenfelé, minden kellemetlen visszfényt és meleg nélkül. Olyan emberek is, kiknek szemeit megviselte az esztendőközött végzett éjjeli munka s a kik megtudják itelni a világitás jó és rossz tulajdonságait, nem gyózték dicserni Edison világitását, melyhez dehog fogható a gázvilágitás.

A *„szépségverseny”* győztese. Érdeklődést keltett a külföldi sajtóban is a szentistvánnapi népnepély szépségversenye. Jutalmat tűzni ki a legszébb leánynak, — ez egészen új, ezt másutt is meg kellene honosítani! mondják a német lapok. S a bécsiek csakugyan rendeztek is már egy ily szépségversenyt, s a bajor lapok biztatják honfitársaikat, hogy cselekedjenek hasonlóképen a kövessék a magyar példát. Egyuttal alig birnak kifogni a magyar nők szépségének dicseretéből s a legmagasztalóbb szavakkal, valóságos elragadtatással irnak róla, sőt rajonásuk annyira megy, hogy e tekintetben még inferioritásukat is elismerik velünk szemben, a mi egy némettől a legbuzulatosabb önmegtartózkodás, mert ő csak magát képzeli isten remekének testi-lelki tekintetben. Az illusztrált külföldi lapok siettek is megszerzeni a budapesti szépségverseny győztesének fényképét, lerajzolták s közzölték hasábjaiakon. Persze az a fekete nyomdafesték, az a durva metszés, no meg a papír, a nyomás, stb. vajmi tökéletlen eszközök arra, hogy vissza tudják tükröztetni a női szépségben még a finomságot is. A mi győztesünk az életben — a kik látták, jót állnak róla — sokkal sebb, mint a papírban, de azért mégis csak nyujt talán a hideg kép is némi megközelítő fogalmat arról a benyomásról, mely a *„szépségverseny”* bíráit arra indította, hogy az első díjat annak és ne másnak adják. — A verseny lefolyásáról mi is megemlékeztünk annak idején. Itt csak emlékeztetül hozzuk föl, hogy a népnepélyen 150 nő akadt, a ki a legszébbnek kitűzött jutalomra jogosultnak hitte magát s a versenyen jelentkezett. Gondolták magukban: miért ne? Magasabb rangú urhölgy csak nem képzeltető, mint egy istennő; pedig hát tudjuk, hogy a szépségedíjra pályázni három ily istennő nem tartotta méltóságnál alólinak, sőt kitette magát annak a megállapításának, hogy esetleg más fog találatni sebbnek ő mellette. — Hát bis az ugy volt rendezve, hogy a százötven pályázó közül mindegyik elhaladt az asztal előtt, mely körül a szépségbírók urak fog-

laltak helyet, kiknek bizonyára igen nehéz lehetett a helyzetük a megjelent szépek közül kiválasztani a legeszegebbet. Nem is tudtak e földadatunknak egyszeri rápillantással megfélelni, hanem kiválasztották a tiz legtestesebbet, és tiz közül aztán sokkal könnyebb volt megállapodni abban, a kinek a szépség pálmáját odaítélték. A kibet a bíráló izlése megállapodott, az egy tizenhat éves magyar leány volt. Arczát nem annyira a vonások klasszikus szabályossága, hanem a fiatal kellem őszhangja tette megvesztegetővé. Szép fehér arczinca, hamiskás barna szem, kicsi piros szá, gazdag sötéttarna haj. Ime a személyleírás, melyhez valami udvartiarlat leíró még hozzá teszi, hogy a szájszemszéj az évszám s a csizmadia czéh jelvényei, mig körökörül virágok s fantasztikus állatok festvék. A kancsó, mely 16 régi pint irtartalommal bír, a csizmadia czehnél sok éven át nagy áldomásokról szerepelt, mert minden felszabadult csizmadia-legény köteles volt e kancsót borral megtölteni s abból ivott minden vendég a czehésülés után. A kancsó egészen ép s csupán szájánál van kicsorobítva.

A szép győztes leány arcképe több olvasónk kíváncsára íme mi is bemutatjuk itt olvasóinknak. Itéljenek maguk a kép s az itélő bírák eljárása fölött, kiki a maga izlése szerint.

Az osztrák-magyar északsarki expedíció Jan-Mayen szigetén. Tudományos tapasztalatok gyűjtése végett az Egyesült-Államok és európai államok expedíciókat küldtek sarkvidékre. Monarkhiánknak a Jan-Mayen sziget jutott, havá az expedíció tagjait és felszereléseit a *„Pola”* gőzhajó vitte el, s julius elején szerencsén partra szállított. A tudományos följegyzések anguszts első napjától kezdődtek.

A *„Pola”* nem egykönnyen tudott kikötni a szigeten, mert jégtorlaszok zárták el. Az expedíció tagjai már julius elején a szigetre mentek, de a felszereléseket csak julius 14—16-ik napján tudták a hajóról elszállítani, mikor a jégmező közt rés nyílt. Ekkor aztán rögön fölépítették a tanyákat. A *„Pola”* agn. 16-án távozott el, részt vevő még akkor egy temetési szertartásban is, mert az egyik matróz meghalt. Az expedíció tagjai husz hónapig maradtak a magányos szigeten. Az időjárás igen zord volt egész juliusban; mindig esett, kőd uralkodott. Megtalálták ama hollandok által 1630-ban emelt kunyhók maradványát, kik itt teleltek, aztán elveszték. Kísérletet tettek a 6000 láb magas Medvehegy megmásására, de a hiányos felszerelés következtében másorra halasztották. E hegyről azt hiszik, hogy még mindig működésben lévő vulkán, mert oldalán hasadékok vannak, azokból levő kengőz száll ki, s a hegy belsejéből tompa moraj halatszik.

Patagonia bekebelezése. Patagonia, Dél-Amerika legdélebbi földje, mely jelenlegi nevét 1520-ban nyerte egyik patagon törzsfőnökötől, most, 361 esztendő után, mint politikai-földrajzi fogalom mind a térképekről, mind a földrajzi könyvekből el fog tűnni. E 793,980 négyzög kilométernyi területen Chile és Argentína köztársaságok megszerkesztették akképen, hogy Chilenek 121,383, Argentínának pedig 672,593 négyzög kilométer jut. A Patagonia alatt lévő Tűzföldet, hol a műveltség fókáin lévő emberek élnek, észak-déli hosszúságuan úgy osztották föl, hogy a nyugati rés Chilenek, a keleti Argentínának jut. A Magellan-szoros fölött úgy határozták, hogy az semleges, és nem szabad partjain erőket emelni.

A *„Jogtudományi Közlöny”* szeptember 8-iki (36-iki) száma következő tartalommal jelent meg:

PEINTURE-BOGAERTS.

Csodálatosan keresztülvitt, nem papírra, hanem közvetlenül festővászonra dolgozott másolatok Burgers H. J., Seitz, De Blok stb. eredeti festményei után.

ANDEL J. tengertüli pora.

Az Ansel J.-féle újonnan feltalált tengertüli por nem a közönséges féregporokhoz vehető, hanem egy tulokbőrből készített 1000-szer megvizsgált és kitünően talált specialitás pornak tekintendő.

féreg-porzó fecskendő

megvendő. Az említett por, úgy mondható természet feletti erővel bír, kiirtja a poloskát, bolhat, svabbagat, munkalérgét, molyt, legyet és hangyaferget, egyáltalán az egész féreg létet csodálatos gyorsan, biztosan és pedig olyképp, hogy a férgekből semminem maradékot sem hagy vissza.

Különös figyelemre méltó! A hirnevés dr. FORTI-féle sebtapasz

mely rendkívüli gyógyereje, eloszlító, érlelő s fájdalomcsillapító hatása által leggyorsabb, legbiztosabb s egy szerszám nélkül.

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész arnál király-utca 12. sz.

Bécsben: oon F. X. gyógyszerárban, István-tér 1. sz. Dr. Girtler F. gyógyszerárban, Freitung 7. sz. Fritz O. és B. gyógyszer-árban. Brünner városában, Griesbach 1. sz. S. és M. Mur-térén. Prágában: Fúri József gyógyszerárban, Párik 1071. sz.

TERNO.

PERCI M. (Budapest, Nádor utca.) matematikának lottojátek-rendszere fölülmúja valamennyi eddigi még oly raffinált mód-szerrel, mert mindenkinek a legbiztosabb és leggyorsabb nyere-ményt biztosít. Ertesítést választé- bályeg beküldése mellett adatik.

A szép bajusz az ifjú legfőbb díszje. A bajusztalan nem talál a lényoknál szerelemre. Bajusz nélküli minden eső. A kinek még nincs bajusza, az csak azonnal rendeljen egy szelenczét. Musfacher bazsamot Paul Besse, Frankfurt/Main, Schillerstrasse 12. Bismúli fogás az eredményt. Doboza az egész ausztrál birodalomban bérmentes üzemeltetés mellett 1 Ft. 30 Kr. a pénz beküldése vagy utviválté mellett. A meg küldés váma mentes.

ARCZBŐR.

A szépség egyik fő feltétele a szép arczabőr. Még a legkisebb hibák is kárt okozhatnak. Az arczabőr megőrízésére a legbiztosabb és leggyorsabb mód a Kémi-Bőr-ápoló.

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A HÁZI NEVELÉS. PÉLDÁKBAN ELŐADVA.

Szülők, nevelők s különösen kétszülők nevelők számára. Tartalma: Tájékoztató a gyermek és helyzete a népek nagy családjában. Az állott állapot. A szülői ház szentesarokna. A számkivetés végge.

KISFALUDY SÁNDOR ÖSSZES REGÉI.

Két kötet a költő arcképével egy vászonkötetbe kötve. Tartalma: Bevezetés. A házi nevelés szellemi oldala. I. rész. A lélek magában véve: Az állati és emberi lélek. A lélek a testtel egye-ülve.

HÁZAI TERMÉNY! CSÉPLÉSI IDÉNYRE

ajánlunk kitűnő minőségű TÖMÖR (ARABOS) SZENET

három minőségben mozdonyok (Locomobile) fűtésére. Gyárszenet, gyári czélokra, állomásra szállítva, igen jutányos, mérsékelt árak mellett. Északmagyarországi egyesített köszénbánya- és iparvállalat-részvény-társulat Budapest, V. Erzsébet-tér 10. sz.

Figyelmeztetésül!!

Távol-, rövid- és gyenge-látóknak kizárólag általán készített és általában elismert szemüvegek semmiféle s bármilyen módon bemutató utazó által el nem árusítottak.

Cs. kir. kizárólag szabadalm. cipőgyára

TMESVÁRY MÓR cipőgyára BUDAPESTEN, király-utca 1. sz., h. Orsz.-féle ház. Nagyan és kisben. Hélygek számára. Eberlasting vagy bőr-czúgos topánok, magas vágással, a leg-önömében kiálltva. frt 2.- Czúgos bőr-topánokat, erős cha-grin- vagy boronybőrű véres ne-mez bélelssel, szegelve. Dupla tal-pal. frt 3.40

Cs. kir. kizárólag szabadalm. ujjonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK.

A legújabb találmány a Bogard, amerikai tudorutján ujjonnan javított ruganyos sérvköti Politzer, és új urak, valamint nők és gyermekek szá-mára: rugók nélküli, tiszta gummból művészi eszközkeszítő, és azon célja van, hogy még a legidültébb sérvöket is a leggyorsabb idő alatt egyforma helyzetbe hozza, és az új nappal a alvással is használható, anélkül, hogy a sérben szenvedő hivatá-sában a legkevésbé is akadályozva lenne.

KISFALUDY SÁNDOR ÖSSZES REGÉI.

Két kötet a költő arcképével egy vászonkötetbe kötve. Tartalma: Bevezetés. A házi nevelés szellemi oldala. I. rész. A lélek magában véve: Az állati és emberi lélek. A lélek a testtel egye-ülve.

VASÁRNAPI UJSÁG

38-ik szám 1882. BUDAPEST, SZEPTEMBER 17. XXIX. évfolyam.

TOLSZTOJ OROSZ BELÜGYMINISZTER.

A török államtanácsosok sorsa soha se volt nagyon irigylésre méltó. Nem tudhatták, mely pillanatban érkezik számukra a puha, finom selyemzsinór.

azon évben a belügyminisztérium azon osztá-lyában nyert alkalmazást, mely az idegen fele-kezetek egyházi ügyeire felügyel. Ez állásában fontos küldetessel bízott meg a moszkvai és tulai kormányzóóságban s 1848-ban megbízott az oroszországi idegen vallásfelekezetek törté- netének megírásával.

TOLSZTOJ OROSZ BELÜGYMINISZTER.